

ARBETSFORUM VID ÅBO AKADEMI

# ETT ÅR EFTER EXAMEN

---

Utexaminerade 2016  
på arbetsmarknaden hösten 2017

JUNI 2018



Ett år efter examen.

*Utexaminerade 2016 på arbetsmarknaden  
hösten 2017.*

Åbo Akademi, Arbetsforum

Arkmedia 2018

## *Förord*

### **UTEXAMINERADE 2016 ETT ÅR SENARE**

Åbo Akademis särskilda uppdrag är att utbilda svensktalande experter för Finlands framtida behov. Utbildningarna vid Åbo Akademi ska profileras som den bästa vägen till en god placering i arbetslivet, och de utexaminerade ska ha kunskaper och färdigheter som är de mest eftertraktade på arbetsmarknaden. Så här säger Åbo Akademi i sin strategi<sup>1</sup>. Genom sysselsättningsuppföljningen kan vi följa upp hur akademien når sina mål ur de nytexaminerades synvinkel.

Examen skall säkra den utexaminerades karriärutsikter i form av välavlönat och tryggt jobb. Så önskar studerande och nytexaminerade<sup>2</sup> och Åbo Akademi har exakt samma ambition. En hög sysselsättning är dock inte nog, och helt i enlighet med den nya finansieringsmodellen<sup>3</sup> beaktas också sysselsättningens kvalitativa aspekter, att de utexaminerade hittar arbete som motsvarar deras utbildning. För att kunna påvisa för studerande, arbetsgivare och finansiärer att vi uppfyller vårt kundlöfte följer vi därför upp våra utexaminerades sysselsättning, både i inledningen av som lite längre fram i karriären.

Åbo Akademi har följt upp utexaminerades sysselsättning sedan 1995. Undersökningen förser Åbo Akademi med uppgifter om utexaminerades arbetslivssituation ett år efter examen och är en kanal för utexaminerades feedback på hur utbildningen fungerar på arbetsmarknaden. Den ger därför värdefull information både för utveckling av utbildningarna och för handledning av studerande. Motsvarande undersökningar genomförs fem år efter examen samt bland doktorer. Rapporterna finns samlade på [www.abo.fi/arbetsforum](http://www.abo.fi/arbetsforum).

Tack till alla som medverkat i undersökningen!

Vasa, 15.6 2018

Anita Sundman, koordinator



---

<sup>1</sup> Åbo Akademi – det gränsöverskridande universitetet, Mål och strategier 2015-2020, s 10f

<sup>2</sup> Tuominen, Visa: Maistereiden työllistyvyys. University of Eastern Finland 2013, s 24.

<sup>3</sup> Ehdotus laadullisen työllistymisen sisällyttämiseksi korkeakoulujen rahoitusmalleihin 1.1 2019 alkaen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017: 8

<b>BAKGRUND</b> .....	6
<i>Utexaminerade 2016 hösten 2017 i korthet</i> .....	7
<b>1. OM UTEXAMINERADE FRÅN ÅBO AKADEMI 2016</b> .....	9
<i>Tabell 1. Examensort</i> .....	10
<i>Tabell 2: Utexaminerade, respondenter och svarsprocenter</i> .....	10
<b>2. ARBETSMARKNADSSITUATION</b> .....	13
<i>Tabell 3. Placering efter avlagd examen, statistikåret 2016</i> .....	13
<i>Tabell 4. En jämförelse av Utbildningsförvaltningens och Åbo Akademis sysselsättningsuppföljning, utexaminerade 2015</i> .....	14
<i>Figur 1. Sysselsättningssituation 2012-2017</i> .....	15
<i>Figur 2. Sysselsättningssituation utexaminerade 2016</i> .....	15
<i>Figur 3. Sysselsättningssituation enligt utbildningsområde</i> .....	16
<i>Figur 4. Har du haft arbetslösa perioder efter examen?</i> .....	16
<i>Tabell 5. Tid som arbetslös</i> .....	17
<i>Figur 5. Ifall du haft problem med att hitta jobb, uppskatta i vilken grad följande faktorer försvårat ditt arbetssökande</i> .....	17
<i>Figur 6. När fick du ditt första arbete som motsvarar examen?</i> .....	19
<i>Figur 7. När fick du ditt första arbete som motsvarar examen? Enligt utbildningsområde</i> .....	19
<i>Figur 8. Arbetserfarenhet under studietiden/ sysselsättningssituation</i> .....	21
<i>Figur 9. Hur mycket tror du att följande verksamheter har underlättat jobbsökande och sysselsättning?</i> .....	21
<i>Figur 10. Hur mycket tror du att examensarbetet underlättat jobbsökande och sysselsättning? Enligt utbildningsområde</i> .....	22
<i>Figur 11. Hur mycket tror du att praktik underlättat jobbsökande och sysselsättning? Enligt utbildningsområde</i> .....	23
<i>Figur 12. Har du använt dig av sociala medier i jobbsökandet?</i> .....	24
<b>3. ARBETE OCH LÖN</b> .....	25
<i>Figur 13. Region där arbetsplatsen (nuvarande) finns</i> .....	25
<i>Figur 14. Andelen utexaminerade utomlands</i> .....	26

<i>Figur 15. Region för arbetsplatsen enligt hemregion .....</i>	26
<i>Figur 16. Region för arbetsplatsen enligt utbildningsområde .....</i>	27
<i>Figur 17. Region för arbetsplatsen, enligt utexamineringsort .....</i>	28
<i>Figur 18. Nuvarande sysselsättningssituation .....</i>	28
<i>Figur 19. Nuvarande arbetsgivare, sektor enligt utbildningsområde.....</i>	29
<i>Figur 20. Huvudsakligt arbetsområde .....</i>	30
<i>Figur 21. Lön i september 2017 .....</i>	33
<i>Figur 22.Lön enligt arbetets kravnivå .....</i>	34
<i>Figur 23. Medianlön utexaminerade 2010-2016 .....</i>	34
<i>Figur 24. Lön enligt kön .....</i>	35
<i>Figur 25. Anställningsförhållande enligt kön .....</i>	35
<i>Figur 26. Huvudsaklig arbetsgivare, enligt kön .....</i>	36
<b>4. ARBETSMARKNADSRELEVANS.....</b>	37
<i>Figur 27. Hur väl motsvarar arbetets kravnivå utbildningsnivån? .....</i>	37
<i>Figur 28. Hur väl motsvarar arbetets kravnivå utbildningsnivån? Enligt utbildningsområde.....</i>	38
<i>Figur 29. I vilken utsträckning kan du använda dig av det du lärt dig vid universitetet i ditt nuvarande arbete? .....</i>	39
<i>Figur 30. Hur nöjd är du med din examen med tanke på sysselsättningen? .....</i>	40
<i>Figur 31. Påståenden om utbildningen. ....</i>	42
<i>Figur 32. Saknar utbildningen några sådana kunskaper eller färdigheter som behövs i arbetslivet? .....</i>	42
<i>Figur 33. Hur viktiga anser du följande kunskaper eller färdigheter vara i ditt nuvarande arbete? Hur väl utvecklade universitetsstudierna dessa? .....</i>	44
<b>5. OM ARBETSFORUM .....</b>	46
<i>Figur 34. Har du använt dig av Arbetsforums tjänster? .....</i>	46
<i>Figur 35. Orsak till att man inte använt sig av Arbetsforum tjänster .....</i>	47
<i>Figur 36. Hur nöjd är du med Arbetsforums tjänster? .....</i>	47

## BAKGRUND

Varje höst inbjuds utexaminerade magistrar och kandidater med slutexamen (farmaceuter, barnträdgårdslärare, rättsnotarier) från Åbo Akademi att delta i en sysselsättningsuppföljning. Den här rapporten bygger på deras svar och mäter under 2016 utexaminerades sysselsättningssituation per september 2017.

Sysselsättning följs i Finland enligt två olika statistiker: statistikcentralens arbetskraftsundersökning<sup>4</sup> som baserar sig på månatliga statistikuppgifter från 12.000 slumpmässigt utvalda personer i åldern 15-74 år, och Arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik som baserar sig på TE-byråernas kundregister. Sysselsättningsöversikten som nedan hänvisas till baserar sig på den senarenämnda.

Under 2016 börjar arbetslösheten sakta sjunka i Finland och trenden fortsätter under 2017. I september 2017 har antalet arbetslösa minskat med 53.900 på ett år och 13.200 färre än augusti 2017, och det fanns 3.000 fler lediga jobb än året innan. Andelen arbetslösa arbetssökande av arbetskraften är i Egentliga Finland 10,2 % (sept 2016: 12,4%), i Österbotten 7,4% (9,0%), Åland 3,4% (3,3%) och Nyland 9,4% (11,1%). Arbetslösheten avtar inom alla ålders- och yrkesgrupper och på alla utbildningsnivåer, och också de långtidsarbetslösa har blivit dryga 20% färre på ett år. Andelen som deltar i olika former av aktiveringsåtgärder har också den minskat. Andelen sysselsatta inom kommunerna ökade visserligen, med 400 personer, liksom andelen personer som utnyttjar möjligheten att bedriva studier med arbetslöshetsförmån men ökningen är inte så stor.<sup>5</sup>

En titt i EK's konjunkturbarometer från oktober 2017 beskriver en situation med ljusnande konjunkturer sedan våren 2017 och där det inom vissa branscher såsom industri, byggande och service börjat uppkomma svårigheter med att hitta arbetskraft. Antalet anställda

---

<sup>4</sup> Finlands officiella statistik (FOS): Sysselsättning (e-publikation), publicerad 26.5 2017

<sup>5</sup> Arbets- och näringsministeriet, Sysselsättningsöversikt september 2017. [www.tem.fi](http://www.tem.fi), se också <http://www.ely-keskus.fi/> välj Sysselsättningsöversikter

väntas öka måttligt och lönsamheten bli något bättre i jämförelse med motsvarande tid året innan.<sup>6</sup>

Det ljusnande läget speglas också i sysselsättningsstatistiken bland Åbo Akademis nyutexaminerade. Från den relativt höga noteringen 2013 med en arbetslöshetsgrad om 6,6% är arbetslösheten nu nere i 2,4% och en sysselsättningsgrad på 90%.

### **Utexaminerade 2016 hösten 2017 i korthet**

- Svarsprocenten är 45% (2015: 44%) av de som kunde nås dvs och 40% (2015: 40%) av alla utexaminerade.
- Sysselsättningsgraden är 90 %, arbetslöshetsgraden är 2,4%.
- Av respondenterna har 32 % haft arbetslösa perioder under sitt första år i arbetslivet, i medeltal 4,4 månader.
- 40 % har fast heltidsarbete, 33 % har tidsbundet arbete.
- Medellönen är 2.918 €, medianlönen är 2.900 €.
- 40 % fick sitt första jobb som motsvarade examen innan de utexaminerades. För den tredjedel som fick sitt första relevanta jobb för utbildningen efter examen tog det i medeltal 5,1 månader att hitta ett jobb. 11 % hade ett jobb som motsvarade utbildningen redan innan de inledde studierna.
- 34 % av respondenterna jobbar inom privata eller statsägda företag, 35 % inom kommun/kommunförbund, 5 % inom staten, 12 % vid universitet, 3 % är företagare.
- Man har haft i medeltal 2,1 anställningsförhållanden
- 32 % av respondenterna arbetar inom undervisning och fostran, 11 % med social- och hälsoarbete, 11 % med forskning och 9 % inom administration och planering
- 74 % anser att arbetets kravnivå väl motsvarar utbildningsnivån
- 62 % använder sig kontinuerligt av det man lärt sig under utbildningen i sitt arbete.

---

<sup>6</sup> EK Suhdannebarometri, oktober 2017. EK Talouskatsaus  
<http://ek.fi/materiaalipankki/julkaisut-ja-selvitykset/>

- 91 % är nöjda med sina examina med tanke på sysselsättning och medeltalet är 4,9 på skala 1-6.
- 33 % har haft arbete som inte motsvarar utbildningen och det i medeltal 8,5 månader.
- Brist på arbetserfarenhet, sysselsättningsläget inom branschen och i regionen är faktorer som försvårat arbetssökandet
- Av de respondenter som varit på praktik anser 96% att den underlättat arbetssökande och sysselsättning. Andra arbetslivskontakter såsom kurser inom utbildningen, mentorskapsprogram har underlättat för 80% av användarna och examensarbetet har underlättat för 70% av respondenterna.
- 91 % anser att utbildningen har varit en god investering med tanke på arbetsmöjligheter
- 83 % anser att examen har gett tillräckliga förutsättningar för branschens arbetsuppgifter
- 65% anser att utbildningen saknat vissa kunskaper eller färdigheter som behövs i arbetslivet. Det man önskat mera av är praktik, praktiska tillämpningar av den teoretiska kunskapen, arbetslivssamarbeten
- 48% av respondenterna har använt sig av Arbetsforums tjänster och servicen får ett medelvitsord på 3,9 (på skala 1-6).





## **1. OM UTEXAMINERADE FRÅN ÅBO AKADEMI 2016**

Arbetsforum följer varje år upp hur utexaminerade från Åbo Akademi placerar sig på arbetsmarknaden. Undersökningen riktar sig till magistrar och till kandidater med en slutexamen år 2016; rättsnotarier, barnträdgårdslärare och farmaceuter. En inbjudan att delta i undersökningen postades i början av oktober 2017, två påminnelser har sänts varav den sista strax före jul. De senaste åren har andelen som svarat elektroniskt ökat från 59,7% 2014 till 85,4% 2015 varför vi beslöt att den här gången erbjuda endast elektroniskt svarsförfarande. Frågeformuläret anpassades under processens gång att bättre fungera i mobiltelefoner och med den sista påminnelsen bifogades en QR-kod med länk direkt till blanketten. De sista svaren togs emot i medlet av januari. Undersökningen mäter situationen per september året efter examen.

Det elektroniska svarsförfarandet har inte påverkat svarsprocenten i jämförelse med tidigare år. Av de 614 (2015: 555) magistrar och kandidater med slutexamen som utexaminerades från ÅA 2016 kunde 551 (2015: 518) nås för uppföljningen. Det är framförallt två orsaker till att vi inte kunde nå alla utexaminerade. Den första beror på att en stor del av utexaminerade med utländsk bakgrund inte (längre) har finländskt personsignum varför vi inte heller får deras senaste adressuppgifter (21 personer). Det här gäller framförallt utexaminerade med tysk nationalitet från programmet Werbung Interkulturell Double Degree. En andra orsak är ofullständiga adressuppgifter (32 personer), eller att mottagaren flyttat och försändelsen kommer i retur (10 personer). Av de som inte kunde nås har 27 modersmålet svenska, 9 modersmålet finska och 27 annat modersmål.

Totalt 246 svar inkom (2015: 220) vilket ger en svarsprocent om 44,6% av de som kunde nås och 40% av alla utexaminerade. Nedan presenteras respondenterna, inom parentes motsvarande uppgift över alla utexaminerade under 2016:

- 62 % kvinnor (av alla utex: 65,5%)
- 38 % män. (34,5%)
- 93 % har finskt medborgarskap; (av alla utex: 87,5%)
- 7 % utländskt medborgarskap (av alla: 12,5%)
- 86 % har svenska som modersmål (78%)
- 8 % har finska som modersmål (10%)
- 6 % har annat modersmål (12%)

Representativiteten gällande utexaminerade med utländskt medborgarskap kan inte anses tillfredsställande och orsakerna är de ovan nämnda. Respondenterna representerar därmed tolv olika modersmål (alla: 27). Andelen med andra modersmål än svenska och finska är 6%, populationen: 12% (2015: 14%).

Medelåldern av respondenterna vid tidpunkten för utexamineringen var 28,9 år. Av respondenterna var 15% under 25 år (2015: 14) medan 60% (2015: 63%, 2014: 63%) var 25-29 år. Tolv procent var i åldern 35+.

En jämförelse av populationen med urvalet enligt examensort visar inga större avvikelser. En närmare beskrivning av hur respondenterna per utbildningsområde motsvarar populationen framgår av följande tabell.

Examensort	Population	Respondenter
Åbo	67,9 %	68,7 %
Vasa	25,9 %	26,4 %
Jakobstad	4,1 %	4,1 %
Helsingfors	2,1 %	0,8 %

Tabell 1. Examensort

	Utexaminerade	Respondenter	Svars%	Andel
Barnträdgårdslärare kand + mag	34+3	10	27	4,1%
Diplomingenjörer	43	19	44	7,7%
Ekonomer	88	39	44	15,8%
Farmaceuter	25	7	28	2,8%
Humaniora*	66+16	28	34/43	11,4%
Klasslärare (FPV)	71	26	37	10,6%
Speciallärare	19	10	53	4,01%



	<b>Graduerade</b>	<b>Respondenter</b>	<b>Svars%</b>	<b>Andel</b>
Ämneslärare (slöjd, husl.ek)	5 + 6	6	54	2,4%
Naturvetenskaper	73	34	47	13,8%
Hälsvetenskaper	16	8	50	3,2%
Allmän-/vuxenpedagogik	7	2	29	1%
Psykologi & logopedi	15 +12	7+8	56	6,1%
Rättsnotarier	33	9	29	3,7%
Samhällsvetenskaper	35	13	37	5,3%
Socialvetenskaper	28	10	36	4,1%
Teologer	19	8	42	3,5%
ÅA	614	246	40	100%

Tabell 2. Utexaminerade, respondenter och svarsprocent per utbildningsområde samt utbildningsområdets andel av svaren

\* 16 utex från Werbung Interkulturell, vilka inte nåtts av enkäten. Exkl dessa blir svarsprocenten för humaniora 43%

Svarsprocenten per utbildningsområde varierar kraftigt och en redovisning förtydligar vilken relevans undersökningen kan anses ha för de olika utbildningarna. Det är också stor variation i antal examina per utbildningsområde vilket också påverkar resultaten. Resultaten för ÅA som helhet speglar i första hand de stora utbildningsområdena och därför görs en stor del av redovisningen utbildningsområdesvis.

Politics magistrar utbildas både i Åbo och i Vasa. Av dessa 63 graduerade är 28 från Vasa och 35 från Åbo. I dessa ingår 22 utexaminerade från tre magistersprogram varav två internationella mastersprogram. I den här undersökningen kategoriseras PM enligt Samhällsvetenskap och Socialvetenskap. Den förstnämnda omfattar statskunskap, statskunskap med masskommunikation, offentlig förvaltning, offentlig rätt, folkrätt, sociologi, nationalekonomi, och respondenterna är totalt 13 st varav en avlagt sina studier i Vasa. Av PM inom socialvetenskaper har 10 personer deltagit i undersökningen, alla med examen från Vasa. Socialvetenskapen omfattar utvecklingspsykologin och socialpolitiken samt mastersprogrammet Peace, Meditation and Conflict Research.

Av de 19 diplomingenjörerna har två studerat energiteknik i Vasa.

Filosofie magistrarna är totalt 167. Av dem har 73 naturvetenskaplig examen, 82 humanistisk utbildning (varav 16 inom Werbung

Interkulturell). De 12 som avlagt examen i logopedi följd i den här undersökningen tillsammans med psykologerna.

Pedagogerna är totalt 108 st och 44 har deltagit i enkäten. Endast två av allmän- och vuxenpedagogerna har deltagit i undersökningen och kommer inte att redovisas separat om där finns risk att de kan identifieras. I en del redovisningar nedan kommer de olika lärarkategorierna att redovisas enligt inriktning, i en del återfinns alla under utbildningsområdet Pedagogik. Av barnträdgårdslärarna har tre magisterexamen och två har avlagt sin examen i Helsingfors.

Hälsovetarna är åtta vilket ger en svarsprocent på 50%.

Det är många rättsnotarier, 33 utexaminerade mot 13 året innan. Det här torde också återspeglas i resultaten. Även fast svarsprocenten är ungefär på samma nivå som året innan så är utbildningens andel av svar är ett par procentenheter högre.

Respondenterna har läst totalt 45 olika huvudämnen.

Respondenterna har inlett sina studier under tiden 1992 – 2015. Antagningsåret i medel är 2010 då drygt en femtedel av respondenterna inledde sina studier och 39% av respondenterna är antagna under 2010-2011. Från och med 2013 har 13% av respondenterna antagits till sina studier. Över hälften, 53% utexaminerades under perioden april-juni, 21% under oktober-december.

Som de senaste åren har närmare en tredjedel, nu 28%, avlagt en yrkesinriktad eller högskoleexamen från tidigare. Av dessa har 15% en yrkesexamen, 41% en yrkeshögskoleexamen, 19% en kandidatexamen och 19% avlägger en andra magisterexamen.

Med denna presentation av respondenterna går vi över till att se på deras arbetsmarknadssituation dryga ett år efter examen.

## 2. ARBETSMARKNADSSITUATION

För att få ett svar på huruvida Åbo Akademi lyckas i sitt mål att ha den högsta sysselsättningsgraden bland våra utexaminerade är vi hänvisade till Utbildningsförvaltningens statistiktjänst *vipunen.fi* och statistikåret 2016 dvs uppföljning av utexaminerade 2015.

	Sysselsatt	Studerande, heltid	Arbetslös	Annat	Flyttat utomlands
Aalto-yliopisto	78,7 %	1,2 %	6,1 %	7,0 %	7,3 %
Helsingin yliopisto	80,5 %	2,7 %	8,0 %	5,0 %	3,7 %
Itä-Suomen yliopisto	81,5 %	3,2 %	8,3 %	3,4 %	3,4 %
Jyväskylän yliopisto	80,0 %	1,9 %	9,8 %	4,2 %	4,0 %
Lapin yliopisto	77,2 %	2,9 %	11,8 %	6,6 %	1,5 %
Lappeenrannan tekn. yliopisto	77,2 %	1,6 %	6,2 %	5,2 %	10,4 %
Oulun yliopisto	79,4 %	2,7 %	10,8	3,7 %	3,7 %
Svenska handelshögskolan	74,5 %	2,1 %	5,3 %	4,3 %	13,8 %
Taideyliopisto	67,5 %	1,3 %	20,0	5,0 %	6,3 %
Tampereen tekn. yliopisto	83,1 %	1,9 %	6,4 %	4,1 %	4,1 %
Tampereen yliopisto	78,1 %	2,5 %	11,9 %	4,4 %	3,1 %
Turun yliopisto	79,1 %	2,9 %	9,9 %	4,5 %	3,8 %
Vaasan yliopisto	78,9 %	2,3 %	7,0 %	4,1 %	7,0 %
Åbo Akademi	71,8 %	3,2 %	7,7 %	5,8 %	12,2 %
<b>Alla</b>	<b>79,1 %</b>	<b>2,4 %</b>	<b>8,8 %</b>	<b>4,8 %</b>	<b>4,9 %</b>

Tabell 3. Placering efter avlagd examen. Ett år efter examen, statistikåret 2016, utexaminerade 2015. Undervisningsförvaltningens statistiktjänst *www.vipunen.fi*

Om vi betraktar Akademiens målsättning när det gäller sysselsättning i ljuset av *Vipunens* statistik ser vi att ÅA har den näst lägsta sysselsättningsgraden medan arbetslöshetsgraden är 7,7%. Vi delar förstaplatsen när det kommer till utexaminerades fortsatta studier och vi kommer på andra plats när det gäller emigration: Åbo Akademi med 12,2% och Svenska handelshögskolan med 13,8% toppar statistiken när

det gäller nytexaminerade som sökt sig utomlands, medan universitetens medeltal ligger på 4,9%.<sup>7</sup>

*Vipunen* samlar informationen från nationella databaser och mäter situationen per 31.12 året efter examensåret medan ÅA samlar in sina uppgifter via enkäter och mäter situationen i september året efter examensåret. En jämförelse av ÅA's egen uppföljning ett år efter examen med *Vipunen* ger följande tabell:

Statistikåret 2016, utexaminerade 2015	ÅA enl Vipunen.fi	ÅA's uppföljning
Sysselsatt/ I arbete	71,8%	86,4%
Studier på heltid	3,2%	(2,3%)
Arbetslös	7,7%	3,6%
Annat	5,8%	4,1%
Familjeledig		5,9%
Flyttat utomlands	12,2%	(10,5%)

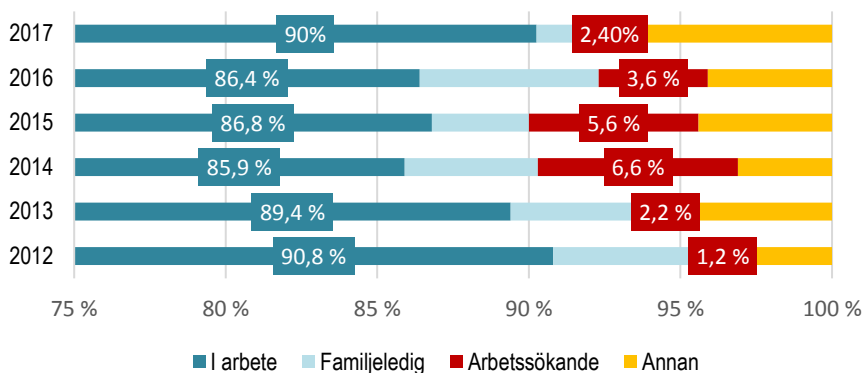
Tabell 4: En jämförelse av Utbildningsförvaltningens statistiktjänst *Vipunen* med Åbo Akademis egen uppföljning, utexaminerade 2015 ett år efter examen.

Det finns stora kast mellan Arbetsforums uppföljning och *Vipunen* och en orsak ligger i andelen utomlands: Statistikcentralens uppföljning berättar att hur stor andel som flyttat utomlands, medan ÅA's egen uppföljning mäter sysselsättning oberoende av om arbetsplatsen är i Finland eller utomlands. Därför är andelen sysselsatta från ÅA enligt *Vipunen* 71,8% betydligt lägre än Akademiens egen uppföljning som det här året gav en sysselsättningsgrad om 86,4%. Det här förklarar dock inte skillnaderna i arbetslöshetsgrad. Där kan en delförklaring vara andelen familjelediga, som i akademiens uppföljning omfattar såväl de familjelediga från arbete som de som inte är familjelediga från ett arbete, medan de här grupperna inte statistikförs i *Vipunen*.

Med det går vi in på resultaten från Arbetsforums sysselsättningsuppföljning hösten 2017 bland utexaminerade 2016.

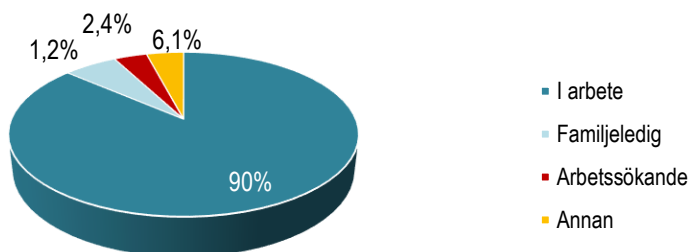
---

<sup>7</sup> Se [www.vipunen.fi](http://www.vipunen.fi) samt Ett år efter examen, utexaminerade. Åbo Akademi, Arbetsforum



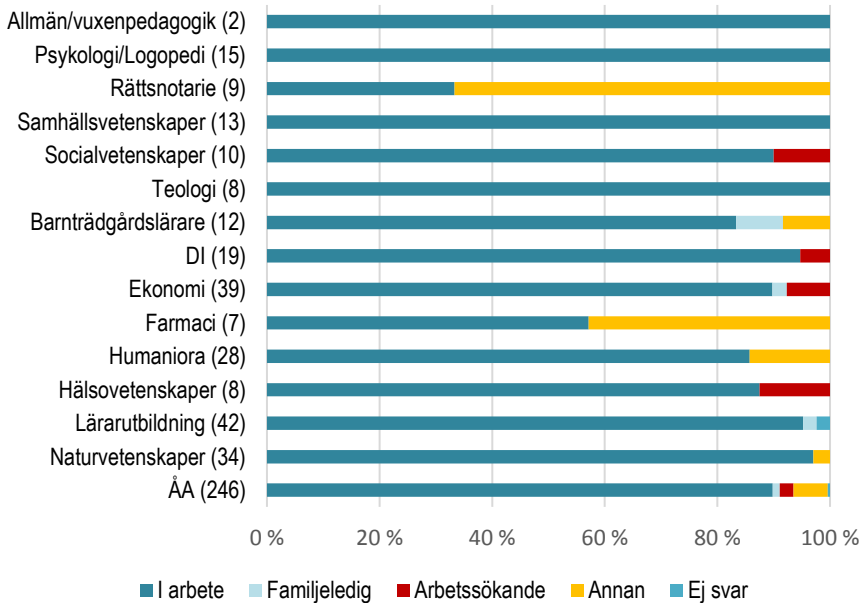
Figur 1. Sysselsättningssituation 2012 – 2017, ett år efter examen, Arbetsforums uppföljning.

I akademins egen uppföljning ser vi att den positiva trenden från de senaste åren fortgår och att vi nu närmar oss 2012 års nivå. Arbetslöshetsgraden har fortsatt sjunka och är nu 2,4%. Andelen familjelediga är ovanligt låg i jämförelse med de senaste åren medan kategorin Annan, till största delen studerande, är 6,1% mot 4,1% året innan.



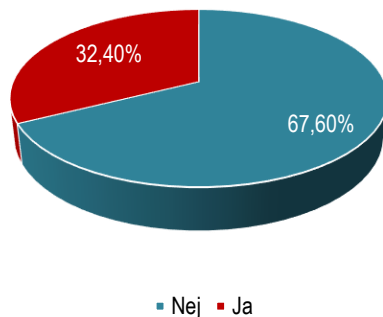
Figur 2. Sysselsättningssituation bland utexaminerade 2016 hösten 2017. ÅA = 246

Sysselsatta, dvs i arbete genom olika former av arbetsförhållande eller avtal är 90% (2015: 86,4%). Av dessa är 5,9% (2015: 3,6%) i forskarskola eller i jobb finansierat med stipendier. Andelen arbetslösa är nu 2,4% (2015: 3,6%). Andelen familjelediga är markant lägre än de senaste åren, nu 1,2%. Fortsatta studier meddelar 4,1%.



Figur 3: Sysselsättningssituation hösten 2017 enligt utbildningsområde (inom parentes: svar i antal)

Inom alla utbildningsområden har de nytexaminerade haft arbetslösa perioder under sitt första år. Andelen är något lägre än året innan, 37,5% mot 39,3% och för tredje året i rad minskar andelen som inte haft arbetslösa perioder under sitt första år i arbetslivet



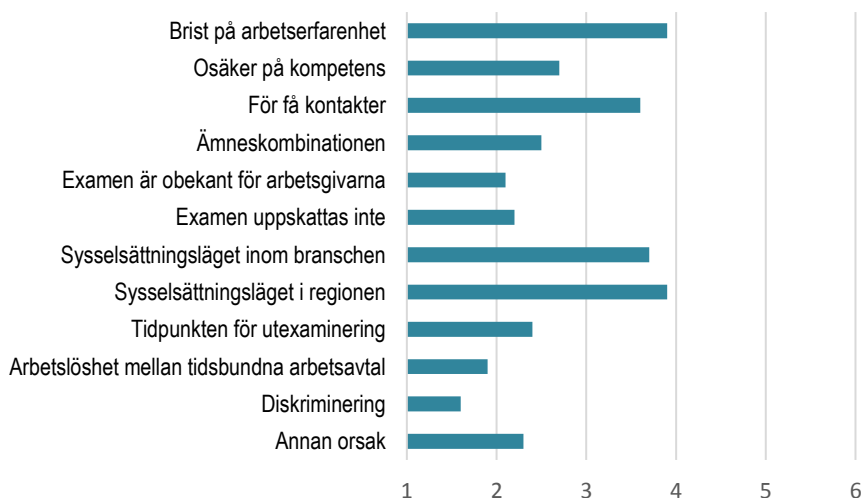
Figur 4: Har du haft arbetslösa perioder efter din examen? ÅÅ: 244



	%
<3 mån	29
3–5 mån	47
6–8 mån	13
9–11 mån	4
Minst ett år	8
I medeltal	4,4 mån.
Median	3 mån

Tabell 5: Tid som arbetslös. N = 77

Av de 77 personer som svarar ja har 29% (2015: 32%) varit arbetslösa i max tre månader och 75% i max 5 månader (2015: 64%). Trenden under recessionen har varit att längden på den arbetslösa perioden blir längre men nu ser vi en positiv förändring också här, då medeltalet är 4,4 månader (2015: 5,3 mån), medianen 3 månader. Gaffeln är 1-19 månader och 8% har varit arbetsökande över ett år (2015: 12%, 2014: 16%). Nedan ska vi se på olika faktorer som kan ha påverkat sysselsättningen. Vi inleder med respondentens bedömning av orsaker som kan ha påverkat framgången i arbetssökandet.



Figur 5. Ifall du haft problem med att hitta jobb efter din utexaminering, uppskatta i vilken grad följande faktorer försvärat ditt arbetssökande. Antalet respondenter som besvarat frågan är 89-94. Skala 1-6 där 1 = Inte alls och 6 = Väldigt mycket. Svar i medeltal.

De största orsakerna till bristande framgång i jobbsökandet är sysselsättningsläget inom branschen och inom regionen, att man upplever sig ha någon form av luckor i sin arbetserfarenhet eller i sitt nätverk. Det sistnämnda lyfter framförallt utexaminerade med utländsk bakgrund fram, men också respondenterna av finländsk nationalitet. Andra orsaker väljer 21 respondenter att kommentera och nio kommentarer handlar om språk: otillräckliga kunskaper i finska, språklig diskriminering, language requirements. Flera kommentarer handlar om personliga val, mer eller mindre självvalda, och några kommentarer handlar om arbetsmarknaden:

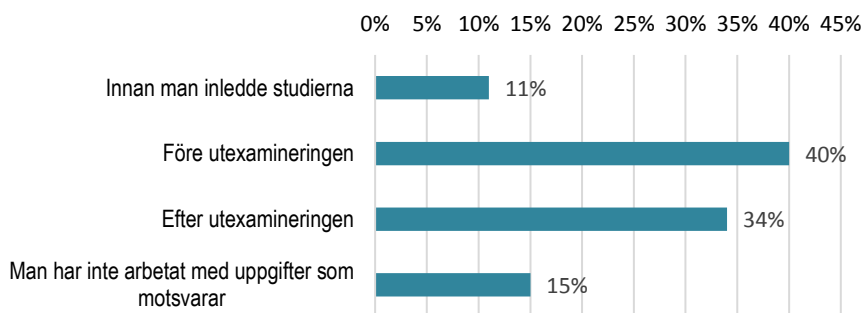
*Finns ingen given bransch, så efter examen måste jag hitta en bransch med realistiskt sysselsättningsläge.*

*Jag har enbart haft jobb knutna till min första examen så jag har inte varit arbetslös men har inte heller fått jobb tack vare min senare examen.*

*Osäker på vad jag vill jobba med.*

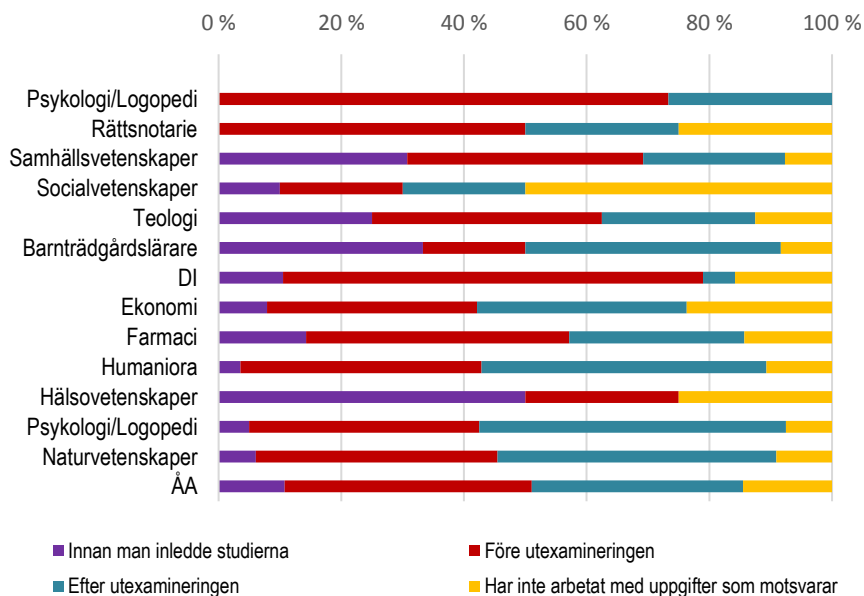
Andelen som under sitt första år i arbetslivet haft arbete som inte motsvarar utbildningsnivån fortsätter stiga, nu 33,2% mot 26% för fem år sedan. Ökningen är långsam men jämn. Det här har man haft i medeltal i 8,5 månader, medianen 8 månader, och också här ser vi en flerårig trend men dock i positiv riktning: tiden man haft jobb som inte motsvarar utbildningen blir något kortare nu för tredje året i rad. Gaffeln är 1-20 månader. Av den tredjedel som haft jobb som inte motsvarar examen anger 23% en kortare tid än tre månader medan 59% av respondenterna (2015: 62%) haft jobb som inte motsvarar utbildningen i mer än ett halvt år och 35% (2015: 39%) i minst ett år.

Inom alla utbildningsområden exklusive farmaceuterna har man under sitt första år i arbetslivet haft jobb som inte motsvarar utbildningen. Den högsta andel hittas bland rättsnotarier och ekonomer och en av orsakerna menar man kan finnas i tidpunkten för utexamineringen. I sammanhanget är det bra att komma ihåg att det är respondentens subjektiva åsikt om vad som motsvarar utbildningen som syns i svaren: i frågeformuläret ges inte färdiga exempel eller specificeringar på vilka jobb som kan anses motsvara utbildningen.



Figur 6. När fick du ditt första arbete som motsvarar examen/utbildningsnivån? Svar per utbildningsområde i %, ÅA = 241

Drygt en tiondel av respondenterna har haft jobb som kan anses motsvara utbildningsnivån redan *innan man inledde sina studier*. Det här är mindre än 2015 (15%) och de största grupperna utgörs av hälsovetare (50%), barnträdgårdslärare, samhällsvetare och ekonomer.



Figur 7. När fick du ditt första arbete som motsvarar examen/utbildningsnivån? Svar per utbildningsområde i %, ÅA = 239

De flesta börjar söka jobb några månader **före utexamineringen** och 40% av respondenterna har då hittat jobb som motsvarar examen/utbildningsnivån. Medeltalet för hur långt före utexamineringen man hittat jobb är 10,2 månader medan medianen är 5 månader. Medeltalet blir högt då 22% av respondenterna har hittat det jobbet mer än ett år före examen, och sex procent mer än tre år före. Ur grafen läser vi att det är inom hälsovetenskaper och samhällsvetenskaper som största andelarna återfinns och det är de examinerade från magisterprogrammen som ger utslag. Av diplomingenjörerna har närmare 70% arbete före utexamineringen. De flesta hittar jobb inom tre månader före utexamineringen, hela 37%, ännu en indikator på att det ljusnande arbetsmarknadsläget.

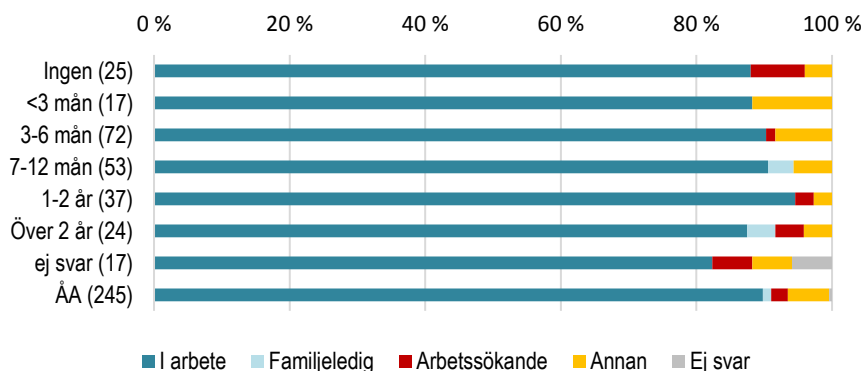
För de som hittat arbete motsvarande utbildningsnivån **efter examen** är medianen 5,1 månad (2015: 6 mån.) En tredjedel, 34% har hittat jobb direkt eller inom två månader. Hälften av lärarna, och över 40% av barnträdgårdslärarna samt filosofie magistrarna noteras här.

En sjättedel av respondenterna, 14,5% (2015: 16,2%) har enligt egen bedömning **inte arbetat med uppgifter som motsvarar** examen/utbildningsnivån. Det är socialvetarna, rättsnotarier, ekonomer och hälsovetare som till relativt stor omfattning valt det svarsalternativet.

Många studerande jobbar vid sidan om sina studier och har under studietiden samlat en hel del arbetserfarenhet, också från sitt eget område. Medeltalet är 11,5 månader, medianen är 7 månader, samma som året innan. Gaffeln är 0-84 månader och 28% har jobbat över ett år.

Andelen respondenterna som **saknar arbetserfarenhet**, dvs de som inte har ens praktik från ett område som kan anses motsvara det egna ämnet är nu 11,3%, något mindre än året innan. Tre månader eller mindre har en fjärdedel av respondenterna, 25,6% och 7% har lämnat frågan obesvarad.

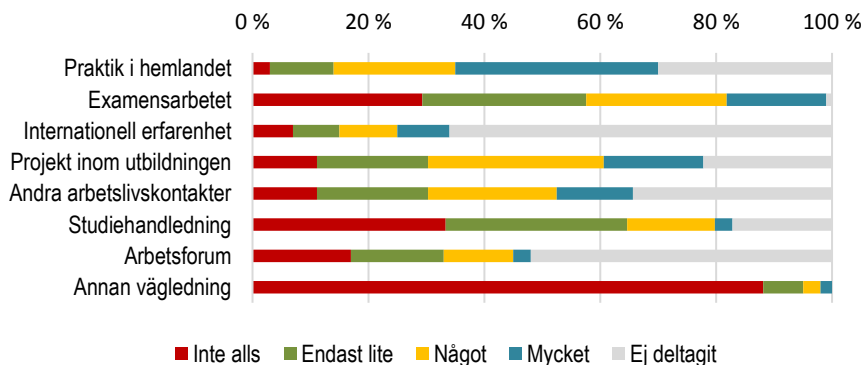
En korskörning av relevant arbetserfarenhet under studietiden mot sysselsättningssituation ger följande graf:



Figur 8. Antal månader för studierna relevant arbetserfarenhet under studietiden mot sysselsättningssituation. ÅA = 220.

De flesta som gör praktik inom studierna eller sommarjobb med uppgifter som är relevanta för utbildningen gör det under en period om 2-6 månader, dvs en-två praktikperioder om 2-3 månader vardera. Grafen ovan visar att sysselsättningsgraden är hög oberoende av arbetserfarenhet, lägst är den bland dem som lämnat frågan om erfarenhet under studietiden obesvarad. Vi vet de facto inte hur respondenterna svarat – har man lämnat tomt för att man inte har erfarenhet eller av andra skäl. Vi ser dock att arbetslöshetsgraden är högst bland dem där mängden arbetserfarenhet är okänd eller där man angett att man saknar arbetserfarenhet.

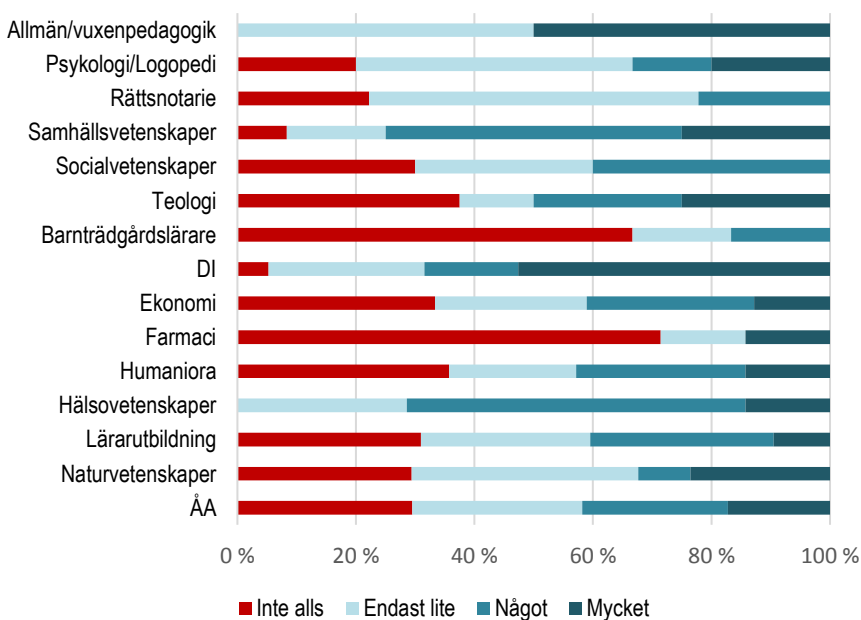
### Studerande erbjuds olika serviceformer under utbildningen



Figur 9. Hur mycket tror du att följande verksamheter inom din utbildning har underlättat jobbsökande och sysselsättning? ÅA = 244-246

De i figuren nämnda verksamhetsformerna erbjuds alla studerande som valfri eller obligatorisk. I många av utbildningarna ingår obligatorisk eller valfri praktik, projektarbeten eller liknande. Respondenterna har också kunnat ange om de inte har erfarenhet av verksamhetsformerna.

Examensarbetet har för 70% av respondenterna underlättat arbetssökande och sysselsättning och för 17% har det underlättat mycket. En närmare titt på hur det ser ut utbildningsområdena emellan ger följande graf

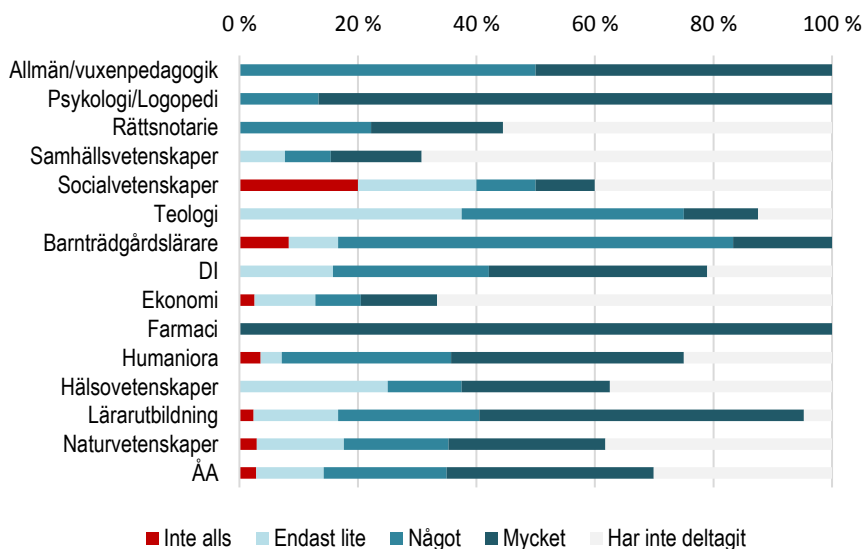


Figur 10. Hur mycket tror du att examensarbetet underlättat jobsökande och sysselsättning?  
 ÅA=244

Här är det framförallt diplomingenjörsutbildningen som sticker ut där över hälften anser att examensarbetet i hög grad underlättat. Resultaten är inte överraskande då vi vet att de gör sina examensarbeten så gott som genomgående på uppdrag av företag eller organisationer, och studerande den vägen knyter kontakter och kan visa sitt kunnande samtidigt som de kan bidra till företagets utvecklingsarbete. Men vi ser också att man har positiva erfarenheter inom de flesta utbildningsområden. Det här är något som med fördel kunde lyftas fram i handledningen av studerande och i planeringen av examensarbetet.

Olika projekt inom utbildningen har hela 78% erfarenhet av mot 63% året innan och för 85% av dessa har de underlättat arbetssökande och sysselsättning. Internationell erfarenhet anger 34% att de har (2015: 39%) och 79% av dessa anser att den underlättat arbetssökande. En betydande andel av respondenterna har erfarenhet av andra arbetslivskontakter som kurser och mentorskapsprogram, och majoriteten av dess, dryga 80% har haft utbyte av dem också när det kommer till arbetssökande. Arbetsforums karriärservice har betjänat 48% av respondenterna och för två tredjedelar av dem har servicen underlättat jobsökande och sysselsättning.

Praktik är fortsättningsvis den serviceform man anser ha störst betydelse när det kommer till arbetssökande och sysselsättning. Nu har 70% av de utexaminerade praktikerfarenhet och för 96% av dem har den underlättat, för hälften av dessa har praktiken underlättat mycket. Praktiken enligt utbildningsområde:



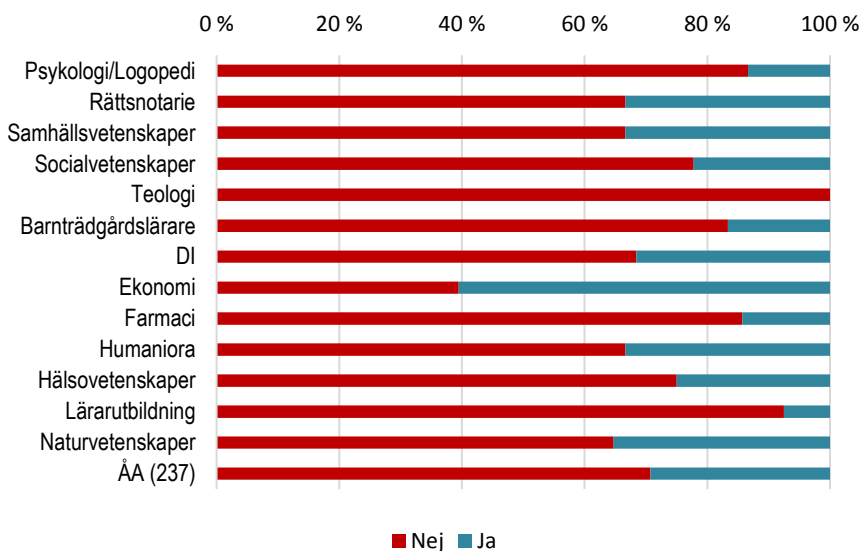
Figur 11. Hur mycket tror du att praktik underlättat jobsökande och sysselsättning? ÅA=220

Alla farmaceuter, lärare, barntädgårdslärare, allmänpedagoger, psykologer och logopedier har obligatorisk praktik inom sin utbildning vilket också speglas i grafen nedan. Diplomingenjörerna har obligatorisk praktik på kandidatnivån. Ekonomerna är de som i minst grad använder

sig av praktiken i studierna. De har ofta andra sommarjobb som är relevanta för området.

Av samhällsvetarna är det 69% och av socialvetarna 40% som inte utfört praktik.

Sociala medier används allt flitigare i sökandet efter arbetet och utexaminerade från ÅA utgör inget undantag.



Figur 12. Har du använt dig av sociala medier i jobbsökandet, per utbildningsområde i % ÅA = 237

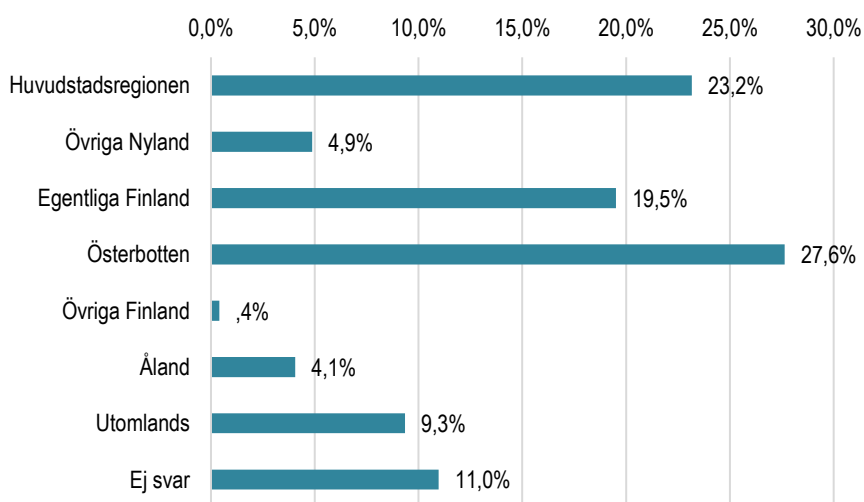
Över hälften av ekonomerna har utnyttjat de sociala medierna när de sökt jobb medan andelen bland de övriga utbildningarna är ca en tredjedel. De vanligaste medierna är LinkedIn och Facebook.

I det följande skall vi se på arbete och lön. Vad gör utexaminerade från Åbo Akademi och vilken lön får de under sitt första år i arbetslivet?



### 3. ARBETE OCH LÖN

Åbo Akademi första uppdrag är att utbilda experter för den finlandssvenska befolkningens behov<sup>8</sup> och det är huvudsakligen i de finlandssvenska regionerna vi finner de utexaminerade ett år efter examen.

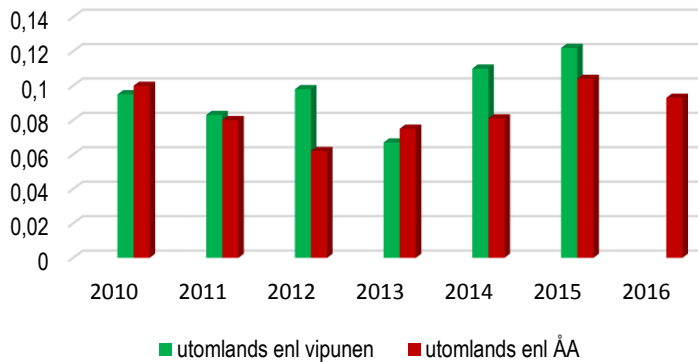


Figur 13. Region där arbetsplatsen (nuvarande) finns. ÅA=246

En något större andel än året innan återfinns nu i huvudstadsregionen, dryga 23% mot 17,5 året innan. I Egentliga Finland som av utexaminerade 2015 sysselsatte knappa 26% har av 2016 sysselsatt knappt 20%. Andelen som jobbar i Österbotten är nu 27,6% mot 19% de senaste två åren. En andel om 11% (2015: 8%) väljer att inte ange arbetsplatsens kommun och dessa har kodats som okänd. Eftersom nyutexaminerades emigration fortsättningsvis diskuteras livligt uppdateras jämförelsen över tid med årets resultat.

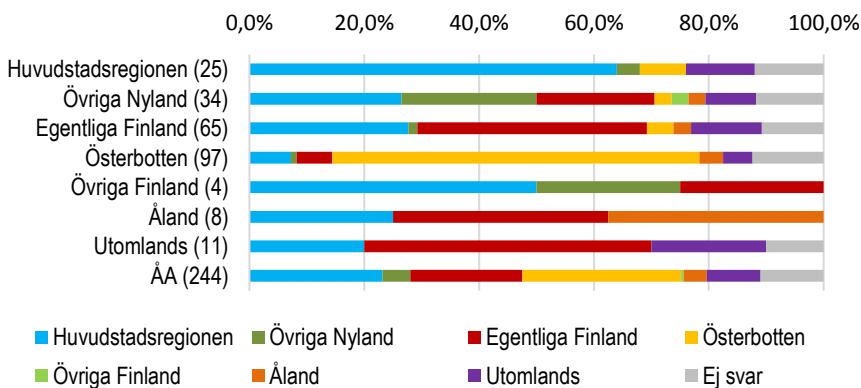
<sup>8</sup> Åbo Akademi, Det gränsöverskridande universitetet, s 5

En jämförelse görs med uppgifterna från Undervisningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen.



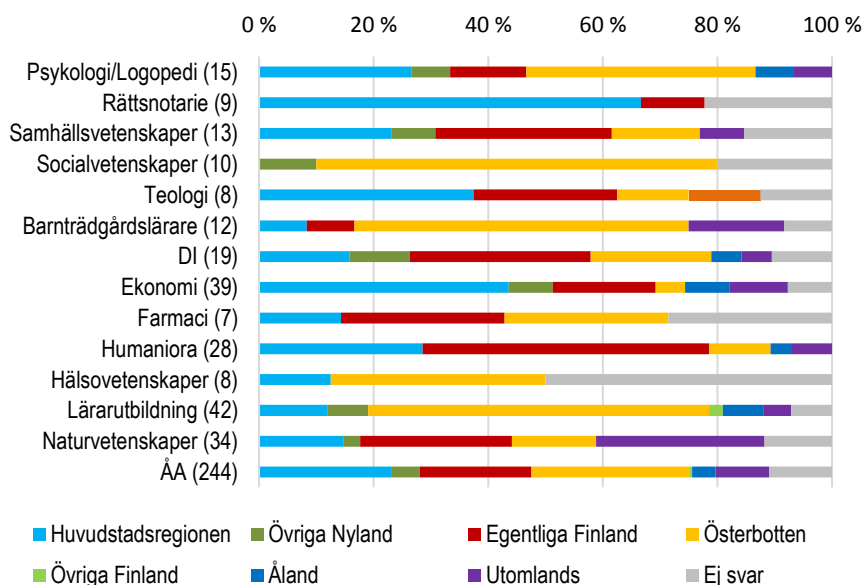
Figur 14. Andelen utexaminerade utomlands enligt Vipunen.fi och enligt ÅA uppföljning.

De bägge statistikerna följer varandra rätt väl. Så gott som genomgående är utbildningsförvaltningens siffror högre än akademins egen uppföljning, något som kan spegla att vårt material inte är helt representativt när det gäller utexaminerade med utländsk bakgrund. Andelen med arbete utomlands är nu för första gången sedan 2012 något mindre än det föregående året. En jämförelse av region för arbetsplatsen med hemregion avslöjar följande:



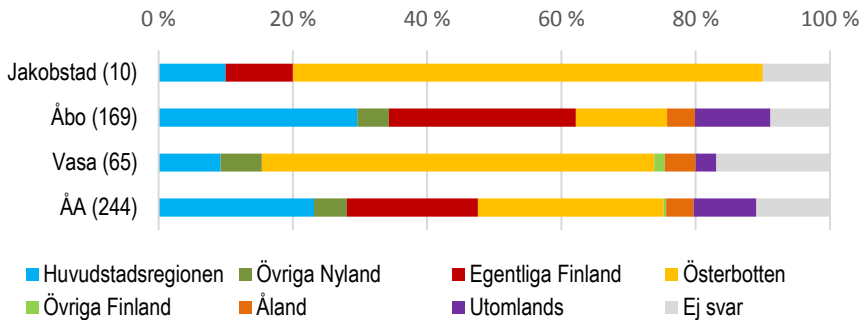
Figur 15. Region för arbetsplatsen enligt hemregion. ÅA = 244

Av respondenter med utländsk hemort återfinns 70% i Finland ett år efter examen. Av de 97 österbottningarna har nästan 64% jobb i Österbotten ett år efter examen, i samma grad har respondenter ursprungligen från huvudstadsregionen återvänt till hemregionerna efter avklarade studier. Respondenter hemma från Egentliga Finland återfinns till en tredjedel i huvudstadsregionen, 40% i Egentliga Finland och ca 5% i Österbotten. När vi lite närmare granskar emigranterna ser vi att 20% av de med hemregion utomlands jobbar utomlands, dryga 5% av österbottningarna och 12% av de med hemort Åbo-regionen.



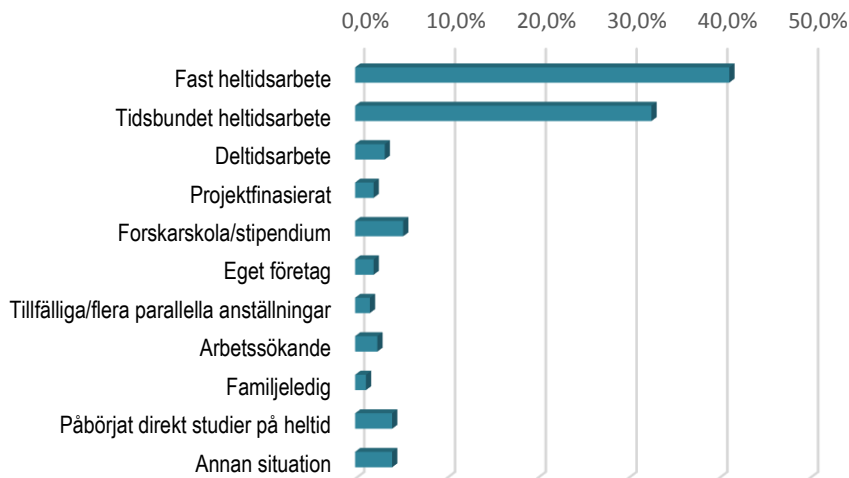
Figur 16. Region för arbetsplatsen enligt utbildningsområde. ÅA = 244.

Det är bland utexaminerade inom naturvetenskaper som en stor del, ca en tredjedel sökt sig utomlands. En tiondedel av ekonomerna och knappt 5% av lärarna jobbar utomlands ett år efter examen. Av lärarna jobbar 19% inom Nyland (2015: 35,1%).



Figur 17. Region för arbetsplatsen, enligt utexamineringsort, svar i %

En jämförelse enligt utexamineringsort visar att en hög andel av de utexaminerade från Vasa och Jakobstad är sysselsatta inom Österbotten. Här bör man notera att antalet respondenter från ÅÅ i Jakobstad är lågt.



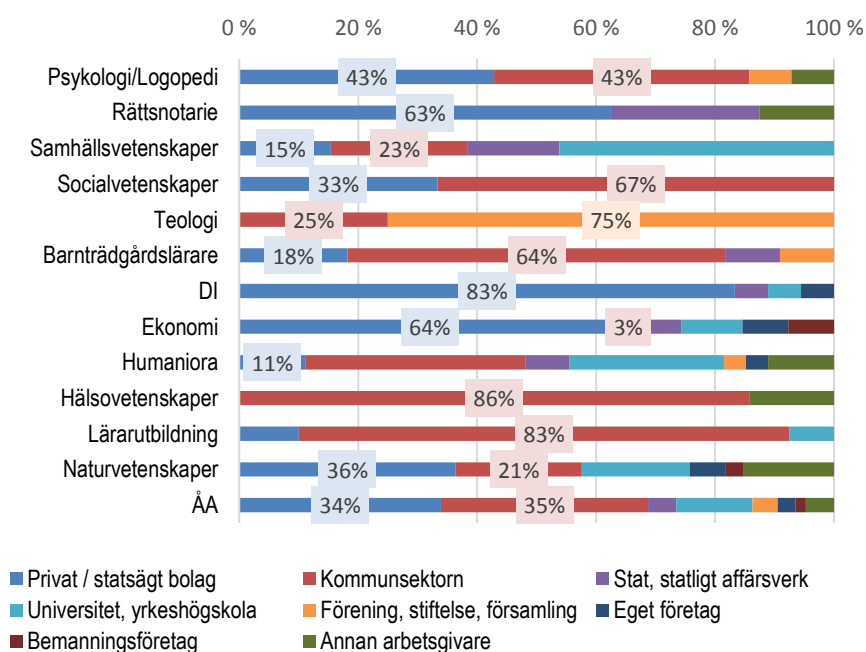
Figur 18. Nuvarande sysselsättningsituation i %. ÅÅ = 243

Sysselsättningsituationen presenterades redan i ett tidigare kapitel. Här går vi närmare in på anställningsförhållandets art. Drygt 40% har fast heltidsarbete och det är en markant skillnad till utexaminerade 2015 (49,5%). I motsvarande grad är andelen tidsbundet anställda större – nu 32,7% mot knappt en fjärdedel året innan. Också andelen deltidssysselsatta är något större medan de familjelediga är färre. Över 70% av psykologerna och logopederna, över 80% av hälsovetarna, närmare 70% av diplomingenjörerna har fast heltidsarbete ett år efter

examen, detsamma gäller över hälften av ekonomerna och naturvetarna. De tidsbundna arbetsförhållandena är vanligare för utexaminerade med humanistisk, samhällsvetenskaplig eller pedagogisk utbildning, andelen rör sig kring 60% för de två senarenämnda.

Respondenterna har i medeltal haft 2,1 arbetsförhållanden under sin första tid i arbetslivet (2015: 2,5). Av respondenterna har 39,7% haft ett (1) arbetsförhållande under sin första tid i arbetslivet, samma andel som året innan. Det här beskriver över hälften av psykologer och logopedier, teologer, diplomingenjörer, hälsovetare och naturvetare. Sex personer anger att de inte haft något arbetsförhållande och 12% har haft fler än tre, som mest 24 korta arbetsförhållanden.

Utexaminerade från Åbo Akademi återfinns inom alla sektorer men den största arbetsgivarsektorn är nu den kommunala sektorn, tätt följd av privata/statsägda bolag.



Figur 19. Nuvarande arbetsgivare, sektor enligt utbildningsområde, ÅÅ = 237

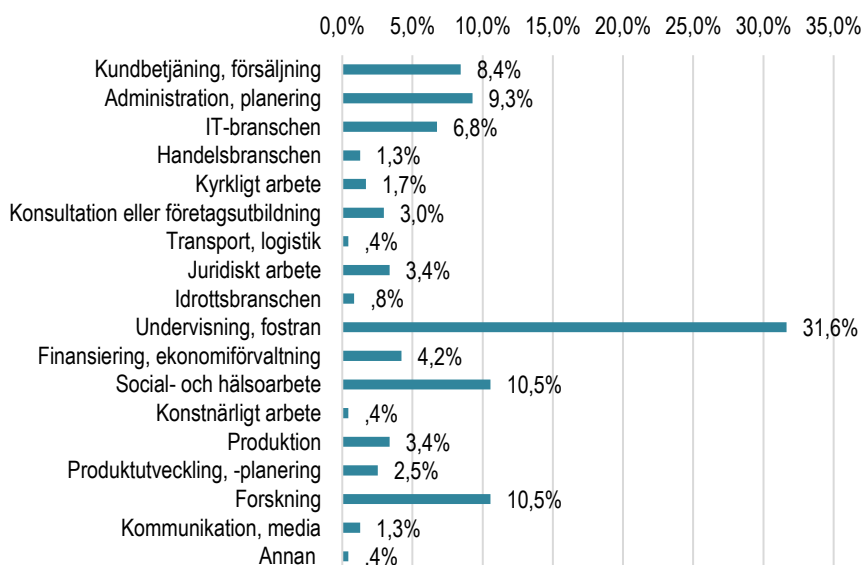
Grafen ovan är något svårfångad när det gäller att påvisa detaljer men kan ändå synliggöra inom vilka sektorer våra utexaminerade från olika utbildningsområden sysselsätts. Inom privata sektorn och statsägda

bolag jobbar 34% (2015: 36,6%), inom kommunala sektorn (kommuner, samkommuner, kommunförbund) jobbar 34,8% (35,1%). Universitet och yrkeshögskolor sysselsätter nu 12,6%, en ökning sedan 2015 (8,3%) och bryter därmed en tre år lång avtagande trend. Föreningar, stiftelser och församlingar sysselsätter nu 4,3%, också det en rejäl minskning i jämförelse med de senaste två åren (ca 11,5%) Andelen företagare är fortsättningsvis liten, nu 3% (2015: 1%).

Privata sektorn anställer diplomingenjörerna, naturvetarna och ekonomerna i hög grad medan största delen av lärare, barnträdgårdslärare, psykologer och logopedier återfinns inom kommunsektorn. Av samhällsvetarna har över en tredjedel jobb vid universitet och av socialvetarna finns 2/3 inom kommunala sektorn. Av teologerna jobbar 75% inom stiftelser, församlingar och föreningar.

Cirka 11% av de nytutexaminerade har erfarenhet av förmansuppgifter, 8% vid tidpunkten för undersökningen.

Respondenterna ombeds välja inom vilket arbetsområde/bransch de huvudsakliga arbetsuppgifterna finns.



Figur 20. Huvudsakligt arbetsområde. Svar i %, ÅA = 237

Andelen utexaminerade som jobbar med undervisning och fostran är knappt en tredjedel, 31,6%. Stora områden är också social- och hälsovårdsarbete, forskning samt administration och planering. Av respondenterna har 224 angett sitt nuvarande yrke. Nedan några exempel på första jobb enligt utbildningsområde.

#### Pedagogerna

Klasslärare, ämneslärare

*Klasslärare*

*Timlärare*

*Kommunal tjänsteman*

*Försäljningschef*

*Sakkunnig*

*Universitetslärare*

*HR specialist*

Allmänpedagog

*Timlärare*

*Projektledare*

Speciallärare

*Specialpedagog*

*Specialklasslärare*

*Skolgångsbiträde*

*Timlärare*

*Ansvarig handledare*

*Koordinator*

*Specialklasslärare*

*Specialbarntädgårdslärare*

#### Barntädgårdslärarna

*Barntädgårdslärare*

*Handledare*

*Recruiting consultant*

#### Samhällsvetarna

*Ungdomsarbetare*

*Doktorand*

*Koordinator*

*Försäljningschef*

*Avdelningssekreterare*

*Research associate*

*Riskhanteringschef*

*Byråsekreterare*

#### Socialvetarna

*Handledare (integration)*

*Kurator*

*Chef (missbrukarvård)*

*Förvaltningsassistent*

*Doktorand*

*Socialhandledare*

#### Naturvetarna

*Doktorand*

*Klasslärarvikarie*

*Konsult*

*Skolgångshandledare*

*Lektor*

*Driftgeolog*

*Bergtekniker*

*Lärare*

*Expert in statistical analysis*

*Development chemist*

*Datavetenskap:*

*Design engineer*

*Data analyst*

*Software designer*

## Diplomingenjör

*Processingenjör*

*Konsult*

*Software engineer*

*Maskininlärningsingenjör*

*Utredare*

*Maintenance planner*

*Projektingenjör*

*Doctoral researcher*

## Teologerna

*Församlingspastor*

*Koordinator*

*Kaplan*

*Doktorand*

*Diakon*

*Timlärare*

## Ekonomerna

*Financial controller*

*Client Analyst*

*Costumer service specialist*

*Kundrådgivare*

*Informationssystem*

*Solution architect*

*Data analyst*

*Fastighetsförmedlare*

*Intern revisor*

*Adviser*

*It architect*

*Teknisk specialist*

Utexaminerade med psykolog-utbildning jobbar sgs alla respondenter som psykologer: som företagspsykolog, skolpsykolog, psykolog inom primärvården. Logopedier jobbar alla som talterapeuter. Farmaceuterna jobbar som farmaceuter.

## Hälsovetarna

*Serviceområdeschef*

*Specialexpert*

*Avdelningsskötare*

*Specialsjukskötare*

## Humanisterna

*Kulturredaktör*

*Ämneslärare*

*Timlärare*

*Serviceexpert*

*Informatiker*

*Kanslisekreterare*

*Universitetslärare*

*Museisekreterare*

*Lektor*

*Doktorand*

## Rättsnotarierna

*Försäkringstjänsteman*

*Skadereglerare*

*Biträdande åklagare*

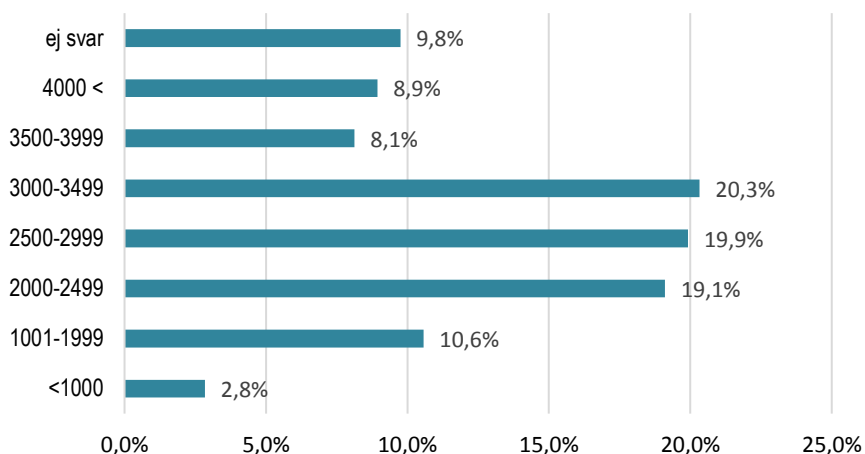
*Legal trainee*



Yrkestitlar enligt huvudämne finns på [www.töissä.fi](http://www.töissä.fi), en nationell webbtjänst som baserar sig på universitetens nationella karriäruppföljningar.

## Lön

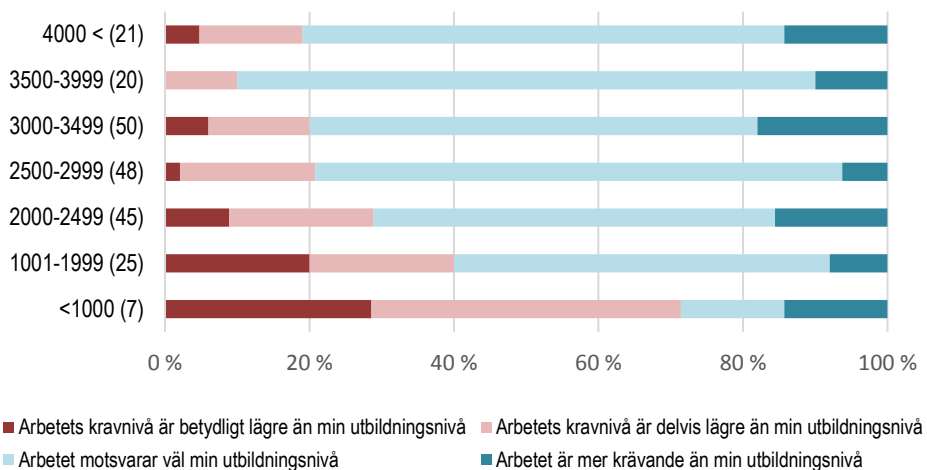
Respondenterna kan ange sin bruttolön enligt september 2017 och 198 personer anger sin lön. Den högsta angivna lönen är 6000 €/mån, den lägsta 350 €.



Figur 21. Lön i september 2017, brutto inklusive ev lönetillägg och förmåner

Det är jämnstora grupper av respondenter i de mellersta löneklasserna, och 60% av respondenterna anger en lön från 2.000-3.500 €/mån och 13% anger löner under 2000 € (2015: 11%). De allra lägsta inkomsterna handlar om deltidsanställningar. Knappa 10% väljer att inte ange lön.

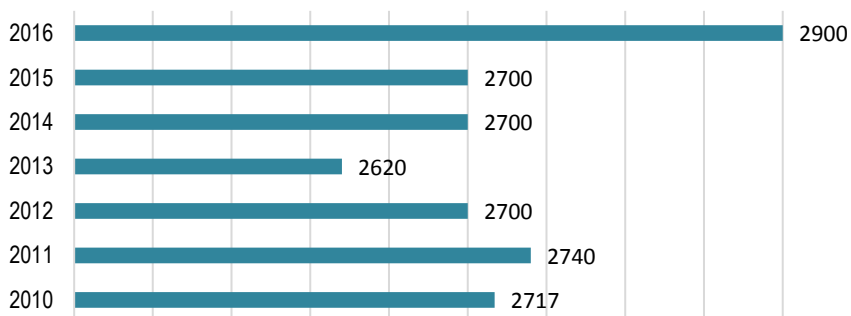
I och med att gaffeln är så bred som den är blir det intressant att jämföra lönen med arbetets kravnivå, dvs jobbar man med uppgifter som motsvarar utbildningsnivån (se mera i kap 4).



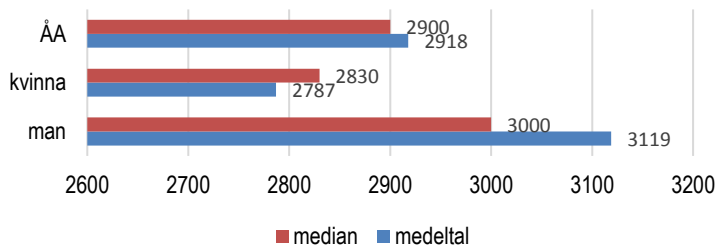
Figur 22. Lön enligt arbetets kravnivå, situationen september 2017, N = 216

Ju högre samstämmighet mellan arbetets och utbildningens kravnivå, desto högre lön, så kan man i korthet sammanfatta grafen ovan. Vi håller dock i minnet att speciellt i de grupper med färre individer så kan enskilda svar ha stor effekt, det här blir speciellt tydligt i gruppen med löner på under tusenlappen, och där vi också kommer ihåg att det handlar om deltidsarbetande.

Medellönen är 2.918 €/mån (2015: 2.731), medianlönen 2.900 €/mån (2015: 2.700 €), en rejäl höjning efter att några år stampat på stället.

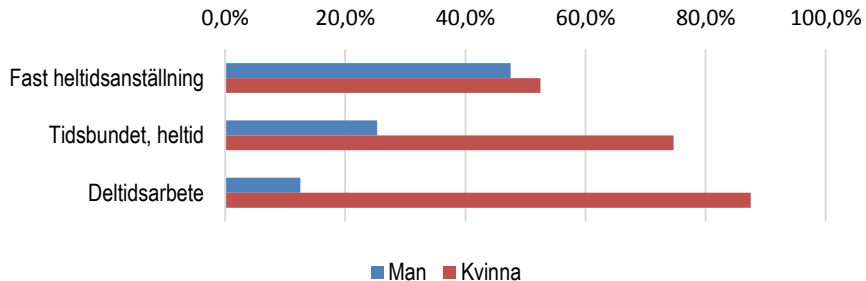


Figur 23. Medianlön utexaminerade 2010-2016, per september året efter examen



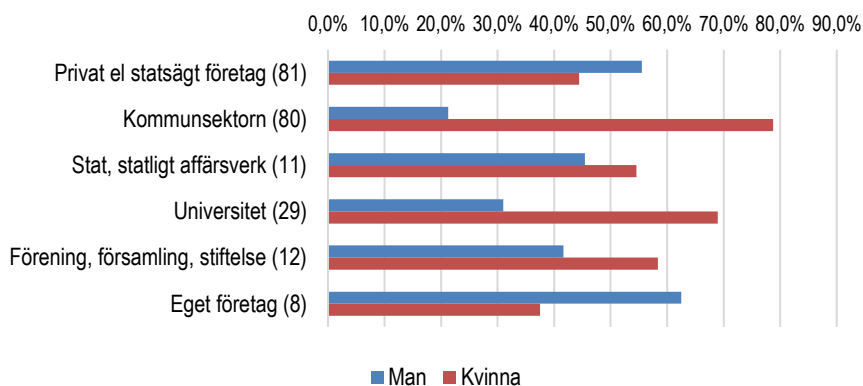
Figur 24. Lön enligt kön, n = 198.

Skillnaden mellan mäns och kvinnors löner är på samma nivå som tidigare. Männen har en genomsnittslön om 3.119 € (2015: 2.821 €) medianen är 3.000 € (2.900€). Kvinnornas medellön är 2.787 € (2015: 2.693 €) med medianen 2.830 € (2.700 €/mån). Skillnaden i medellön mellan män och kvinnor är nu 332 €, rejält mer än 2015 (128 €) men på ungefär samma nivå som 2014. (351 €) När man ser på medellön enligt kön är det skäl att också göra en jämförelse med anställningsförhållandena.



Figur 25. Anställningsförhållande, enligt kön, män: 69, kvinnor: 119

Grafen ovan baserar sig på de respondenter som angett ett anställningsförhållande som är tillsvärdare och på heltid, tidsbundet på heltid och på deltid. De tidsbundna avtalen och deltidsanställningarna är vanligare bland kvinnorna. När vi ännu ser på arbetsgivarsektor enligt kön får vi följande fördelning.



Figur 26. Huvudsaklig arbetsgivare, enligt kön

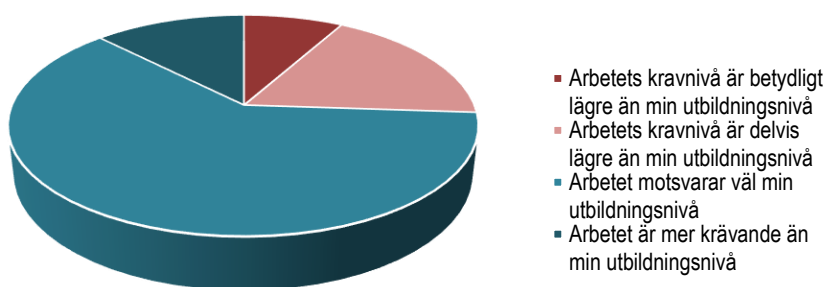
Männen återfinns i betydligt högre grad inom privata sektorn och de statsägda bolagen medan 44% av kvinnorna jobbar inom den kommunala sektorn. Universiteten och yrkeshögskolorna sysselsätter dryga 8% av såväl männen som kvinnorna, medan föreningar, stiftelser, sociala organisationer och församlingar sysselsätter en större andel av männen.

I det följande ska vi se hur de utexaminerade upplever sin examens funktionsduglighet på arbetsmarknaden, det som här går under namnet utbildningens arbetsmarknadsrelevans.

## 4. ARBETSMARKNADSRELEVANS

Som vi sett stiger sysselsättningsgraden och arbetslöshetsgraden sjunker. Det visar att det finns en god efterfrågan på utexaminerade från Åbo Akademi. För att kunna uttala oss om utbildningens arbetsmarknadsrelevans behöver vi också se på sysselsättningen ur kvalitetsperspektiv, något som är högst relevant när vi mäter universitets genomslagskraft i samhället: att de utexaminerade jobbar med uppgifter som motsvarar utbildningen och de egna karriärförväntningarna, och att de utexaminerade har nytta av sina studier i sina arbeten. Har utbildningen utvecklat de kunskaper och färdigheter som arbetsmarknaden förväntar sig?

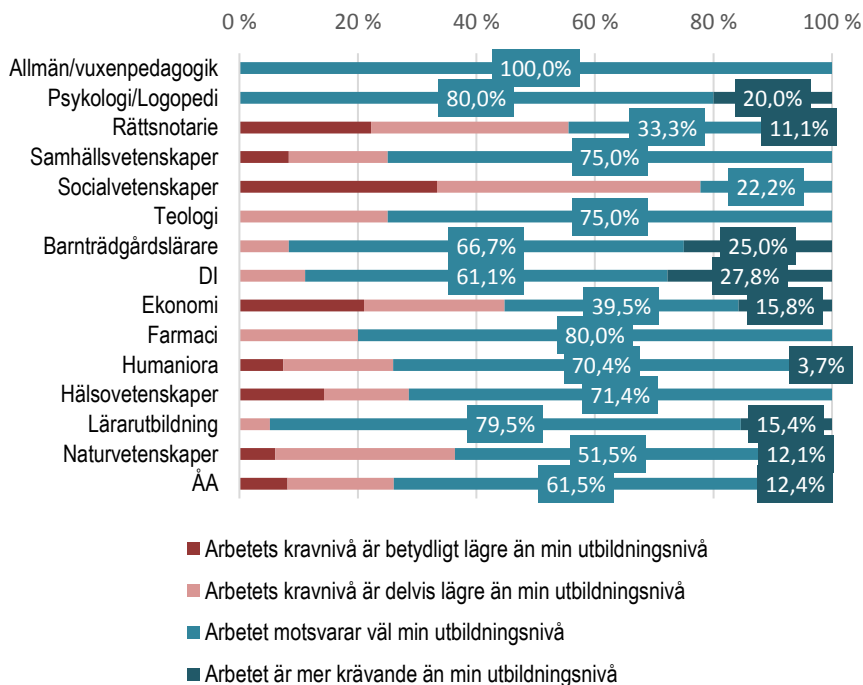
Vi ber därför de nyutexaminerade att uppskatta om de jobb de gör är på en sådan kravnivå som kan förväntas med avseende på utbildningen. Svaren bygger på respondenternas egna subjektiva förväntningar: vi ger inte respondenterna färdiga svarsalternativ för vilken typ av jobb som är på "rätt" kravnivå.



Figur 27. Hur väl motsvarar kravnivån på nuvarande arbete utbildningsnivån? Svar i %

Av respondenterna har 74% (2015: 75%) ett arbete vars kravnivå motsvarar eller är mer krävande än utbildningsnivån. En andel om 8%, samma som 2015, har jobb som är på en kravnivå betydligt lägre än utbildningsnivån, medan andelen personer vars arbete är på en delvis

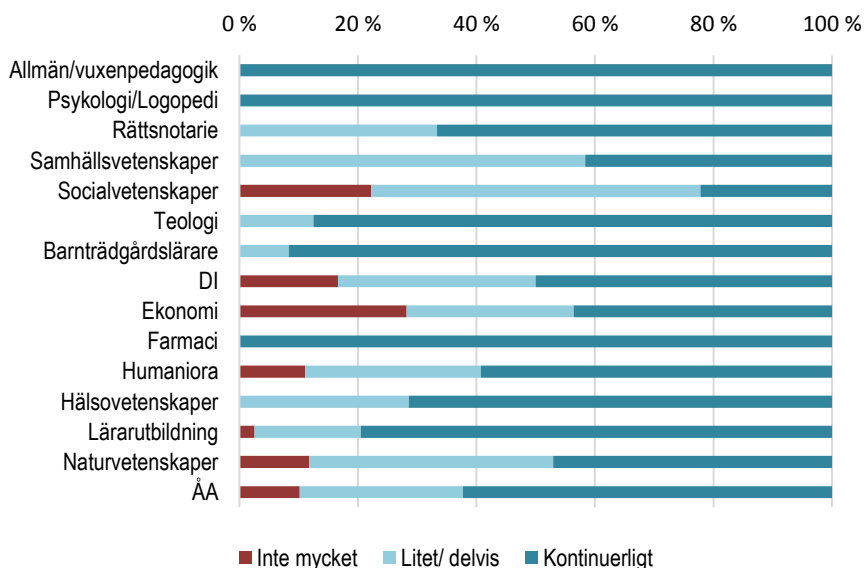
lägre kravnivå är knappa 18%. Det handlar om mycket små skillnader till de senaste två åren. Enligt utbildningsområde ser fördelningen ut som följer.



Figur 28. Hur väl motsvarar ditt nuvarande arbetes kravnivå din utbildningsnivå? Enligt respondentens subjektiva bedömning, per utbildningsområde i %

Inom alla utbildningar har de flesta jobb vars kravnivå motsvarar utbildningsnivån. Undantaget som bekräftar regeln är socialvetenskaperna där en majoritet anser att uppgifterna är på en lägre kravnivå än utbildningsnivån. Vi frågar upp orsakerna till att man tagit emot ett jobb som inte motsvarar utbildningen och hela 84 personer väljer att besvara frågan. Av dessa anger 37% (2015: 30%) att man inte fått annat arbete, dryga 14% har fortsatt med samma arbete som man hade innan man blev utexaminerad, lika stor andel (2015: 8%) menar att de nuvarande arbetsuppgifterna är intressantare och 8,3% (2015: 7%) att lönen eller arbetsvillkoren är bättre. Knappt en femtedel, 18% anger andra orsaker, ex intresset för arbetsområdet eller privata skäl.

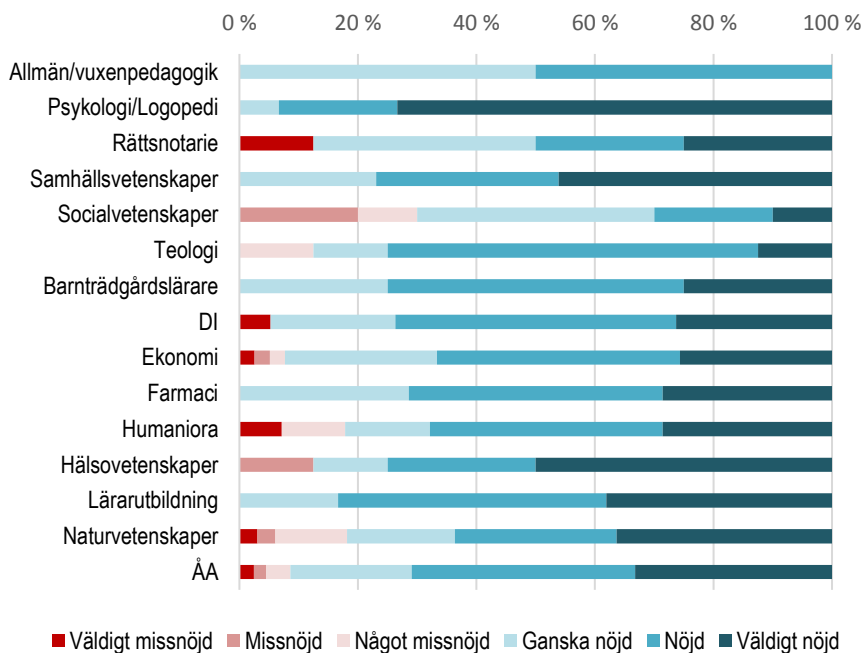
En andra fråga för att mäta den upplevda arbetsmarknadsrelevansen av utbildningen är i vilken mån de utexaminerade anser sig ha användning för det man lärt sig i studierna.



Figur 29. I vilken utsträckning kan du använda dig av det du lärt dig vid universitetet i ditt nuvarande arbete? n = 236

Av respondenterna använder sig 62,3% (2015: 63%) kontinuerligt av det man lärt sig genom studierna i sitt arbete. Tillsammans med dem som delvis använder sig av sina inom utbildningen förvärvade kunskaper utgör de som ger frågan positiv vikt 90%, något mindre än året innan (2015: 92%) men ändå ett mycket gott resultat. Andelen som inte upplever sig ha så stor användning av sina universitetskunskaper är 10% (2015: 8%).

Man är rätt nöjd med sin examen med tanke på sysselsättningen, och ger den ett medelvärde om 4,9 (2015: 4,8) på skalan 1-6. Medianen är 5 som de senaste två åren. Av respondenterna är 33% (2015: 27,9%) mycket nöjda med sin examen, därtill 38% (2015: 40%) nöjda. De nöjdaste respondenterna finns bland farmaceuter, psykologer och logopedier, rättsnotarier, teologer och barntädgårdslärare. Andelen mycket missnöjda är 2,5% (2015: 1,8%).



Figur 30. Hur nöjd är du med din examen med tanke på sysselsättningen?  
1=mycket missnöjd, 6 = mycket nöjd. ÅA = 244

Respondenterna har möjlighet att motivera sitt svar och 133 personer gör det, både de nöjda och de mindre nöjda:

### **Mindre nöjda**

- *Jag förstår att ingen utbildning kan erbjuda en all den kunskap man erhåller under sitt första arbetsår, men många saker (främst föräldrakontakt, hur mycket smågräl man måste reda ut, betoning av rutiner i undervisningen och hur några elever som inte betar sig kan förstöra ens planer för lektionerna) nämndes högst i förbifarten*
- *Däremot känns det som att arbetsgivarna inte förstår vad utbildningen gått ut på och vad som ingått i den vilket gjort att det varit mycket svårt att få jobb inom sådana tjänster som man själv vet att utbildningen gett en kompetens för*
- *Har hittills inte hittat arbete som matchar min utbildning.*
- *En del okunskap bland arbetsgivarna om vad min examen innebär, gäller överlag universitetsutbildningar*
- *Jag har valt att studera vidare inom ett närliggande område*

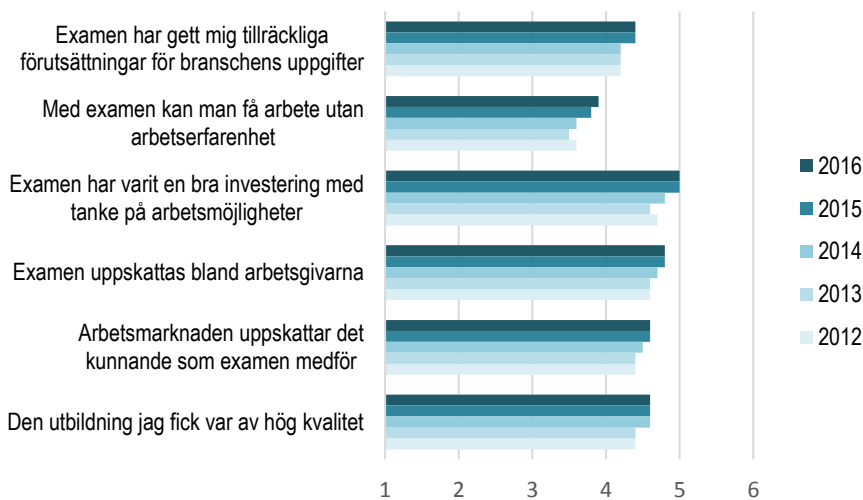


- *Man kunde minska på mängden tenter som görs utan tentböcker och satsa på mer praktiskt inriktad undervisning.*
- *Not to suggest that I am dissatisfied with the degree but the language barrier narrows the choices and undermines the educational qualifications; the language proficiency is given more weight.*
- *Det skulle ha varit bra att lärarna vill modernisera utbildningen för att inkludera en framtid ytterom den akademiska världen men de var mest intresserade att få några bra doktorander medan övriga studerande som ville få ett jobb efter examen inte var så viktiga.*

### **Mera nöjda**

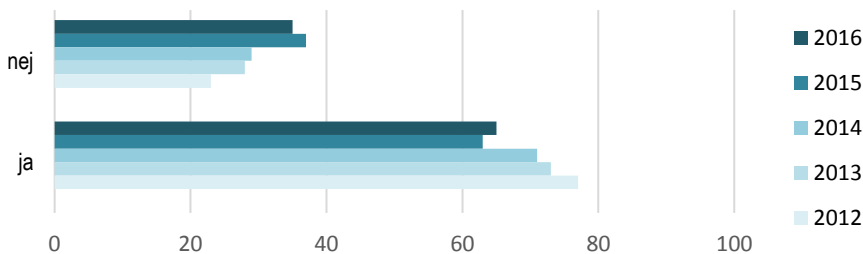
- *Att hitta jobb är relativt lätt om man är beredd att flytta på sig*
- *Bra arbetsmarknad, finns jobb i överflöd*
- *Fick just det jobbet jag ville ha. Examens fokus och studierna ger "indirekta" färdigheter för mitt arbete, dvs att kunna teorin hjälper.*
- *Examen i kombination med arbetserfarenhet under studietiden har visat sig vara en vinnande kombo.*
- *Största delen har jag lärt mig medan jag jobbat eftersom just kopplingen till arbetslivet var något svag. Examen var dock lagom krävande och jag känner trots allt att jag fått mycket teoretiskt kunnande.*
- *Att planera undervisning är relativt enkelt men det andra var tungt i början och är ännu också tungt många gånger.*
- *I'm happy with my field of choice. I wake up every morning and I am excited to go to work. For me that matters a lot.*
- *Jag trivs väldigt bra med att jobba som klasslärare. Varje dag lär jag mig något nytt och ingen arbetsdag är den andra lik. Den utbildning som jag har gått var på många sätt bra. Ett flertal kurser innehåll ämnesområden som jag i det skedet inte begrep vad jag behöver dem till för klassläraryrket men som jag i efterhand har förstått varför. Även om klasslärarutbildningen var bra på många sätt så borde den utvecklas. Mycket av det som hör till tas inte alls upp.*

Vi ber respondenterna ta ställning till några påståenden om utbildningen:



Figur 31. Påståenden om utbildningen. 1 = Helt av annan åsikt, 6 = Helt av samma åsikt. En jämförelse med motsvarande påståenden 2012-2016

Trots att skillnaderna är små går trenden i positiv riktning på alla påståenden. Man upplever att examen uppskattas bland arbetsgivarna och man ser examen som en god investering med tanke på sysselsättningen. Hur upplever man då att utbildningen förberett en för arbetslivet. Är det något man saknat?



Figur 32. Saknar utbildningen några sådana kunskaper eller färdigheter som behövs i arbetslivet? En jämförelse av utexaminerade 2012-2016

Enligt jämförelsen några år tillbaka ser det ut som att ÅA blir bättre på att förbereda de utexaminerade på vad som komma skall i arbetslivet, även om det ännu är en bit kvar. Andelen som upplevt att utbildningen saknat vissa element är nu 65%, och trenden som varit avtagande sedan 2012 visar en mindre brytning. Man har också möjlighet att kommentera, berätta vad det är man saknat och vi får ta del av 139

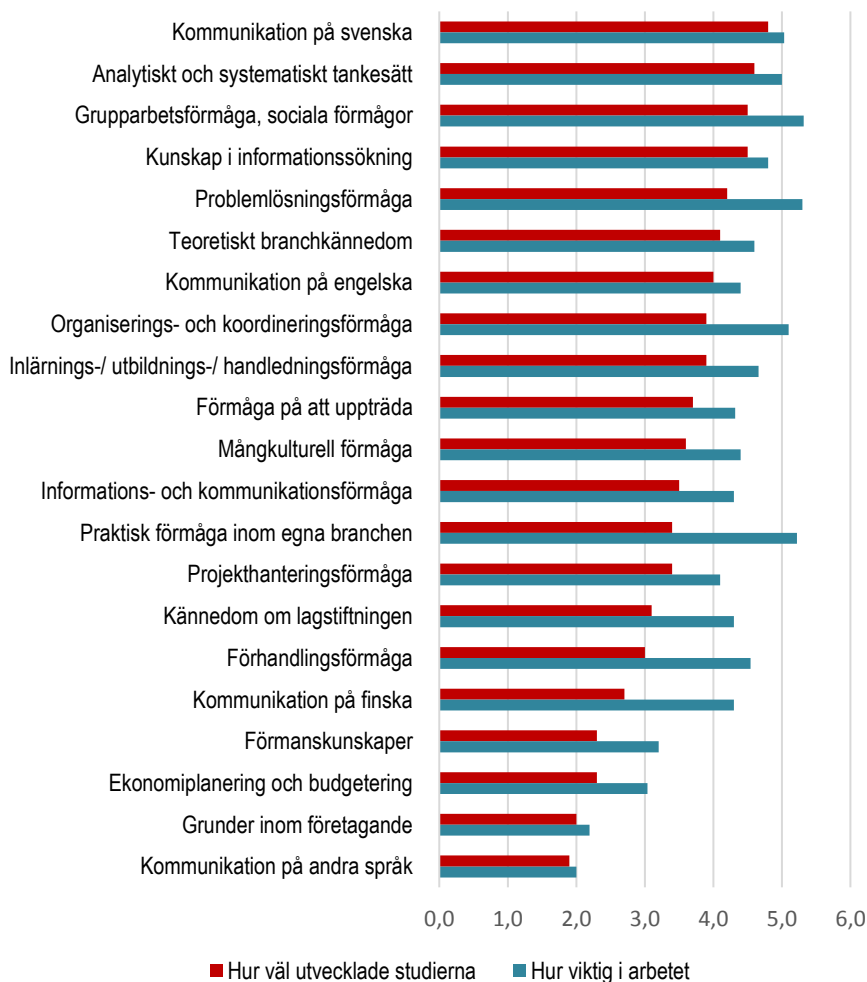
kommentarer, nedan en sammanfattning. Kommentarererna kan grovt kategoriseras i kunskaper och färdigheter och jag inleder med de senare:

Det är fortsättningsvis **praktik** och **möjligheter att omsätta de teoretiska kunskaperna i praktiken** som lyfts fram. Ordet praktik återkommer 59 gånger i kommentarererna och en avsaknad av mera praktiska kunskaper, erfarenheter, tillämpningar och kopplingar till konkreta exempel i arbetslivet lyfts fram i 70 kommentarer och det av utexaminerade från alla utbildningsområden.

Man hade också gärna fått mera konkreta tips och möjlighet att **öva på konkreta situationer** för att uppöva sin färdighet att hantera frågor och problem som man mött i arbetslivet, allt från föräldrakontakter, kundbemötande, administrativa uppgifter mm för att få en bättre insikt i vad man möta kan, såväl konkreta arbetsuppgifter som samarbete med arbetskamrater, problemlösning och konflikthantering. **Social och mångkulturell kompetens** och **beredskap att arbeta i tvärvetenskapliga team** är också färdigheter man gärna övat mera på under studietiden. **En starkare koppling till arbetslivet** och kunskaper i **hur man söker jobb**, hur man berättar om sitt kunnande och hur arbetsmarknaden fungerar är andra exempel på vad som nämns.

När det kommer till kunskaper i form av ämnen och substanskunnande så lyfter lärarna fram **specialpedagogiken**, den nämns i tio av kommentarererna. **IKT** och **digitala verktyg** lyfts fram av många lärare men också utexaminerade med annan inriktning har noterat ett behov av större insikter i digitaliseringens möjligheter och tillämpningar. Några har mött ett konkret behov av att **fördjupa sin ämneskunskap** medan andra lyfter fram bredden – man borde ha en **bredare, mer tvärvetenskaplig ämneskombination** för att bättre kunna svara på arbetsmarknadens krav.

Respondenterna ombeds att bedöma hur universitetsutbildningen utvecklat vissa arbetslivsfärdigheter samt hur viktiga dessa är i det nuvarande arbetet. Skalan är 1-6 och svaret ges i medeltal, sorterade enligt färdigheter utvecklade i studier.



Figur 33. Hur viktiga anser du följande kunskaper eller färdigheter vara i ditt nuvarande arbete? Hur väl utvecklade universitetsstudierna dessa arbetslivsfärdigheter? ÅA = 235

Studier vid Åbo Akademi är bra på att utveckla studerandes kommunikation på svenska, deras analytiska och systematiska tänkesätt, deras teoretiska bransch-kännedom, förmågan att söka information samt att kommunicera på engelska och på de här punkterna motsvarar den utvecklade kunskapen ganska väl den nivå de utexaminerade behöver i arbetslivet. Störst utvecklingsmån har universitetet när det gäller att utveckla den praktiska förmågan inom det egna området, organiserings- och koordineringsförmåga, förmåga att

förhandla, kännedom om lagstiftningen samt att utveckla förmågan att kommunicera på finska. Skillnaderna till de senaste åren är mycket små och kan sammanfattas med att utexaminerade 2016 varit något njuiggare i bedömningen än de utexaminerade 2015.

Ett par frågor om respondenternas framtidsplaner ställs ännu och med ett års perspektiv på arbetslivet har majoriteten, 55%, (2014: 56%) inga planer på att börja studera den närmaste tiden medan 13% har planer på postgraduala studier. Av respondenterna menar 46% att de antagligen kommer att avancera till mer krävande specialistuppgifter, 8% planerar branschbyte och 4% ska bli företagare medan 41% nöjda med nivå och innehåll i sitt nuvarande jobb

Det är bland ekonomer, diplomingenjörer, samhällsvetare, socialvetare, rättsnotarier, hälsovetare, naturvetare och farmaceuter som majoriteten planerar avancera, medan de respondenter som är nöjdast med nivån och innehållet i sitt nuvarande jobb finns bland psykologer och logopeder, lärare, barnträdgårdslärare, humanister och teologer. Av ekonomerna planerar 72% att avancera liksom 68% av diplomingenjörerna medan 80% psykologer och logopeder och 74% av lärarna är nöjda med innehåll i sitt nuvarande arbete.

Avslutningsvis får respondenterna sända en hälsning till sitt universitet eller kommentera formuläret.

*Lyhyt ja ytimekäs, kysymykset perusteltuja ++*

*Jag är stolt över mitt universitet och min utbildning!*

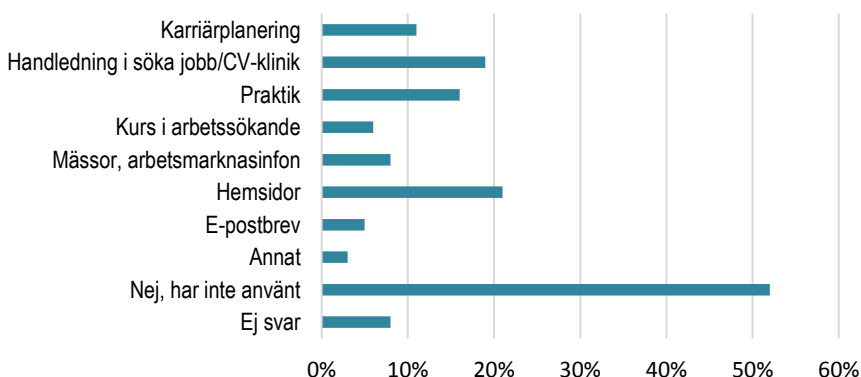
*... Som jag tidigare skrev tycker jag det viktigaste som min universitetsutbildning lärde mig inte är direkt kopplat till praktiska yrkeskunskaper, det måste man lära sig på arbetsplatsen, men jag vet att min förmåga att tänka och formulera mig har gjort mig attraktiv på arbetsmarknaden. /.../ Jag tror ÅA gör gott i att uppmuntra studenterna i att utveckla sitt tänkande snarare än att hetsa dem till att stressa över jobb.*

*Tack för en berikande studietid. Hoppas kunna fortsätta ännu med högre studier inom mitt område.*

## 5. OM ARBETSFORUM

Arbetsforum är Åbo Akademis servicepunkt i arbetslivsfrågor och erbjuder studerande och nyutexaminerade karriärplanering, handledning och kurser i hur man söker jobb. Arbetsforum förmedlar arbetsplatsannonser och praktikplatser och koordinerar ÅA's delfinansiering av praktik, samt bistår studerande när de söker internationell praktik. Servicen har funnits vid Åbo Akademi sedan 1995.

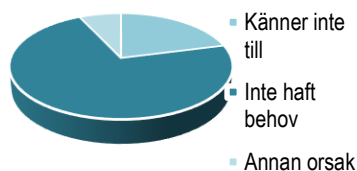
Servicen är valfri för de studerande varför det är intressant att följa upp huruvida nyutexaminerade känner till Arbetsforum och om man använt sig av Arbetsforums tjänster.



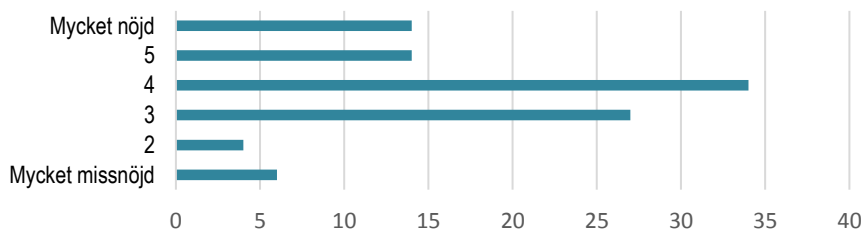
Figur 34. Har du använt dig av Arbetsforums tjänster? Vilka? ÅA = 246, svar i %

På basen av den här frågan får vi en användargrad på 48% (2015: 45%). De mest använda serviceformerna är handledningen och karriärplaneringen (30%), hemsidorna (21%) och praktiken (16%). Dryga hälften av respondenterna anger att de inte använt sig av Arbetsforums tjänster och av dessa 21% (2015: 26%, 2014: 35%) som orsak att de inte känner till Arbetsforum, medan den vanligaste orsaken är att man inte har haft behov av tjänsterna, 72% (2015: 66%).

Bland övriga orsaker, 7% nämns, att man använt sig av annat serviceutbud, tidsbrist, inte kunskap om serviceutbudet, serviceutbudets språk.



Figur 35. Varför inte? ÅA = 142



Figur 36. Hur nöjd är du med Arbetsforums tjänster? 1 = mycket missnöjd, 6 = mycket nöjd. ÅA = 125

Användarna ger servicen ett medelvärde om 3,9 (2015: 4,2). Nöjda, dvs svaren 4-6, är 63,2% av användarna. Användarna i Vasa är något nöjdare, 76,5% mot 57,3% i Åbo. Arbetsforum får 43 hälsningar, nedan ett plock:

*Fint att man också strax efter att man utexaminerats kan få ta del av tjänsterna, eftersom det är då verkligheten kommer emot. Under studietiden kanske man inte tänkt på mycket på arbeten och hur man ska hitta jobb osv...*

*Extremely useful job hunting web page. High quality CV clinic and mentors. Good job fares but there could be more of them.*

*Integrera med kurser för att det ska bli en naturlig tjänst för studerande att vända sig till.*

*Jag tycker att en kurs i arbetssökning borde vara obligatorisk i alla utbildningar.*

*Jag har fått goda råd och hjälp i frågor om arbetsansökningar, inriktning på utbildning och utformande av CV. Samtalen på tu man hand med en handläggare har varit mest givande.*

**Arbetsforum** vid Åbo Akademi har som uppgift att förenkla steget mellan studier och arbetsliv. Vår verksamhetsidé är att utexaminerade från Åbo Akademi skall ha de verktyg de behöver för att lätt och snabbt hitta jobb som motsvarar karriärmål och utbildning.

Studenter och utexaminerade betjänas med karriärplanering, handledning och kurser i hur man söker jobb, i praktikärenden (nationell, internationell), samt med information om arbetsmarknaden för de olika utbildningarna.

Sysselsättningsundersökningarna görs bland magistrar och farmaceuter, barnträdgårdslärare och rättsnotarier ett år och fem år efter examen, samt bland doktorer 2-3 år efter examen. Undersökningarna finns på arbetsforums hemsida [www.abo.fi/arbetsforum](http://www.abo.fi/arbetsforum).

Kontakta oss gärna för mer information om arbetsmarknaden, om olika jobbmöjligheter för de olika examina och om resultaten från våra undersökningar.

Vi finns i

Åbo  
Gezeliusgatan 2a  
Tel 02-215 4961, 02-215 4116

Vasa  
Strandgatan 2, F4  
06-324 7131

[arbetsforum@abo.fi](mailto:arbetsforum@abo.fi)

